Strategia Rozwoju

Gminy Żabno
na lata 2021-2030

AKTUALIZACJA

ŻABNO, 2025

Opracowanie:

DELTA PARTNER SP. Z O.O.

Spis treści

Wstęp 5

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne 7

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii 7
   Podstawa prawna 7
   Metodyka opracowania strategii 8
2. Komplementarność z innymi dokumentami strategicznymi 10
3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy 16
4. Wnioski z diagnozy 19
   Wyniki analizy danych zastanych 19
5. Analiza SWOT 24

II Założenia planistyczne 26

6. Wizja i misja rozwoju 27
7. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym 31
8. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych 34
9. Schemat ilustrujący założenia planistyczne 41
10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 42
11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Żabno 49
12. Rezultaty planowanych działań 58

III Wdrażanie 59

13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii 59
14. Finansowanie strategii 61

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej 62

Analiza danych zastanych 62
Gmina oczami mieszkańców 91

Załącznik nr 2 Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego 102

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030 to kompleksowy dokument strategiczny, który określa długookresowy plan działania, który będzie miał wpływ na rozwój gminy. Dokument został opracowany na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

Przyjęta strategia jest spójna z najważniejszymi dokumentami szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. Istotny element, który musi być wzięty pod uwagę w trakcie opracowywania strategii rozwoju, dotyczy znowelizowanych przepisów, określających zmiany w sposobie traktowania i definiowania strategii rozwoju, a także określających jej niezbędne elementy oraz wprowadzające nowe narzędzie planistyczne – plan ogólny, zastępujące dokument studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W celu dostosowania do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań prawnych, które mają wpływ na kształt strategii, dokument poddano aktualizacji w 2025 r. Konieczność wprowadzenia korekt w zapisach i aktualizacji wynika również ze zmian w ustawie w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz wprowadzenia dokumentu - Planu Ogólnego. Zgodnie z ogłoszeniem Burmistrza Żabna z dnia 21.08.2024 r. gmina Żabno przystąpiła do opracowania planu ogólnego.

Niniejsze opracowanie określa cele strategiczne rozwoju w wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Treści kierunkowe i wskazane w ich ramach zadania i przedsięwzięcia są sposobem, w jaki gmina realizować będzie wypracowaną wizję i misję rozwoju. Powstanie dokumentu jest efektem połączenia analizy danych zastanych, diagnozy, przeprowadzonych badań ankietowych oraz prac warsztatowych, eksperckich.

Istotny punkt odniesienia dla tworzenia gminnej strategii rozwoju, stanowi strategia rozwoju województwa. Niezbędnym elementem, jest nawiązanie do wyróżnionych w strategii województwa obszarów strategicznej interwencji (OSI). Wprowadzone zmiany, mają na celu przede wszystkim, podniesienie efektywności zarządzania strategicznego rozwojem i wsparcia obszarów, które wymagają szczególnej interwencji, np. ze względu na zachodzące tam negatywne procesy społeczno-gospodarcze, utratę funkcji, występowanie obszarów chronionych, które mogą stanowić barierę w rozwoju, czy też przynależność do obszarów funkcjonalnych, ale także tych stanowiących obszary o znaczącym potencjale.

Powstanie dokumentu ma stanowić wsparcie władz jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu strategicznym. Przedstawia cele i kierunki działania, których realizacja przez władze

gminy, przyczyni się i będzie stymulować rozwój na wielu płaszczyznach. Poniższe opracowanie jest sporym ułatwieniem i umożliwia skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej.

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

Podstawa prawna

Podstawą prawną definiującą kształt i strukturę *Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030* jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz., 1153), która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
    a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
    b) system powiązań przyrodniczych,
    c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
    d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
    a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
    b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
    c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
    d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130),
    e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
    f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
    g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
    h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
    i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,

j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;

6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 556), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Powyższe obowiązkowe elementy uwzględnione zostały w strukturze opracowywanego dokumentu. Strategia uwzględnia kwestie gospodarcze, społeczne, przestrzenne i klimatyczno-środowiskowe oraz w sposób graficzny przedstawia model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rekomendacje i ustalenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, jak również obszary strategicznej interwencji.

Jednym z wymogów opracowania strategii jest również przeprowadzanie konsultacji m.in. z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami oraz zarządem województwa, w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa.

Metodyka opracowania strategii

Rodzaj czynności	Opis
Analiza desk reseach	Pierwszym etapem opracowania Strategii była analiza danych wtórnych (zastanych). Pod uwagę zostały wzięte dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne, w wymiarze lokalnym i regionalnym. Posłużono się i wykorzystano raporty o stanie gminy (2018 i 2019 r.), gminny program rewitalizacji gminy Żabno na lata 2016-2022, studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także ogólnodostępne opracowania i ekspertyzy. Analizowano także dostępne zbiory danych statystycznych, które gromadzi Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Urząd Pracy. Właściwa analiza została przeprowadzona po wyselekcjonowaniu wiarygodnych, rzetelnych oraz przydatnych z punktu widzenia strategii informacji. Analiza desk research stanowi podstawę do wypracowania wniosków na temat badanej gminy. W wyniku aktualizacji przeprowadzonej w 2025 r., dokonano zmian w diagnozie oraz wnioskach z diagnozy, uzupełniając zapisy o najnowsze dane statystyczne oraz uwzględniając zmiany prawne i uwarunkowania oraz procesy zachodzące w gminie i otoczeniu.
Badania ilościowe	Badanie zostało przeprowadzone wśród mieszkańców, w formie ankiety internetowej (https://zabno.pl/pl/00070,news,07071,aktualnosci) udostępnionej na stronie gminy Żabno. Badanie trwało od 29.01 do 19.02.2021 r., łącznie w badaniu wzięło udział 519 respondentów. Celem badania było poznanie opinii

	mieszkańców o tym jak postrzegają obecną sytuację w gminie oraz jakie zauważają problemy oraz zadania rozwojowe. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania mocnych i słabych stron gminy. Z uwagi na fakt, że strategie rozwoju to dokumenty silnie uspołecznione i głos mieszkańców jest istotny, dzięki przeprowadzonej z uwagi na pandemię COVID-19 ankiecie internetowej, możliwe było poznanie rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności.
Badania jakościowe	Celem przeprowadzania badań jakościowych jest zebranie pogłębionych informacji, na temat kondycji gminy oraz zachodzących procesów. Na potrzeby strategii przeprowadzano indywidualne wywiady pogłębione oraz warsztaty, które były moderowane przez ekspertów SWIG DELTA. PARTNER. Miały na celu szczegółowe rozpoznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości odnoszących się do rozwoju lokalnego oraz nadanie poszczególnym zakresom działania określonych priorytetów (hierarchia potrzeb i celów). Ponadto przeprowadzono badania terenowe, wśród analizowanej społeczności, polegające przede wszystkim na obserwacji i zbieraniu informacji dotyczących gminy i mieszkańców oraz interpretacji uzyskanych danych.
Analiza SWOT	Dzięki diagnozie jesteśmy w stanie zidentyfikować poszczególne elementy, które mogą przyczynić się i być wykorzystane do rozwoju gminy (mocne strony i szanse) albo stanowić mogą barierę i ograniczenia rozwojowe (słabe strony i zagrożenia). Analiza SWOT polega na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji pozyskanych na potrzeby diagnozy oraz uzyskanych dzięki przeprowadzonym wcześniej badaniom. Zdiagnozowane potencjały jak również możliwe zagrożenia i ograniczenia traktowane są jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju. W wyniku prowadzonej w 2025 r. aktualizacji, uaktualniono zapisy i ponownie przeprowadzono analizę SWOT.
Opracowanie misji i wizji gminy	Wizja to opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej (za kilka lub kilkanaście lat). Misja natomiast określa generalny, ogólny kierunek działania, jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Zapisy wypracowano w modelu partycypacyjno-eksperckim.
Sformułowanie celów	Wnioski, które wyciągnięte zostały na pierwszym etapie prac są bazą do formułowania celów strategicznych oraz zaplanowania kierunków działań. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane na etapie diagnostycznym problemy oraz są szansą na lepsze wykorzystanie potencjałów gminy. Cele strategiczne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Żabno.
Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie	Model jest ilustracją założeń strategii, przedstawia długookresową wizję rozwoju gminy, jest graficznym odzwierciedleniem przedstawianych w dokumencie treści. Prezentacja graficzna jest dopełnieniem i sprawia, że wizja i kierunki rozwoju są bardziej przystępne w odbiorze. Model przedstawia kluczowe elementy, które przede wszystkim wpływają na przestrzeń.
Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa zawiera szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takich jak system realizacji strategii, monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Zaplanowanie wspomnianych działań, ma na celu zapewnienie ciągłości i efektywności oraz podnoszenia jakości działań, zaplanowanych do realizacji. Oprócz tego strategia musi określać ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

2. Komplementarność z innymi dokumentami strategicznymi

Rozdział odnosi się do przepisu *„Art. 10f. ust. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje burmistrz oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa”* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Zgodnie w powyższym zapisem prezentowany dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów strategicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zdefiniowano i wykazano komplementarność z najważniejszymi dokumentami z ww. poziomów. Jednocześnie, w kolejnym rozdziale wykazano odwołania do obszarów strategicznej interwencji znajdujących się w strategii rozwoju województwa, które tworzą płaszczyznę do rozwoju Gminy Żabno w konkretnych obszarach tematycznych.

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego
- Audyt Krajobrazowy Województwa Małopolskiego
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Tarnowskiego na lata 2020-2030
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Żabno na lata 2016- 2022

Ze względu na kluczowy charakter w wymiarze regionalnym Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, istotnym jest odwołanie się do jej konkretnych zapisów. Dokument ten, wskazuje pięć obszarów strategii w obrębie których będzie realizowane wsparcie, są nimi: Małopolanie, Gospodarka, Klimat i Środowisko, Zarządzanie strategiczne rozwojem oraz Rozwój zrównoważony terytorialnie. Warto przywołać dedykowane im cele szczegółowe oraz kierunki polityki rozwoju.

Obszar: Małopolanie	
Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	
1. Małopolskie rodziny 2. Opieka zdrowotna 3. Bezpieczeństwo 4. Sport i rekreacja	5. Kultura i dziedzictwo 6. Edukacja 7. Rynek pracy

Obszar: Gospodarka	
Cel szczegółowy: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	
1. Innowacyjność 2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość 3. Turystyka	4. Transport 5. Cyfrowa Małopolska 6. Gospodarka o obiegu zamkniętym

Obszar: Klimat i środowisko
Cel szczegółowy: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej
1. Ograniczanie zmian klimatycznych 2. Gospodarowanie wodą 3. Bioróżnorodność i krajobraz 4. Edukacja ekologiczna

Obszar: Zarządzanie strategiczne rozwojem
Cel szczegółowy: System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowanym do wyzwań dekady 2020–2030
1. System zarządzania strategicznego rozwojem 2. Współpraca i partnerstwo 3. Promocja Małopolski

Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach
1. Ład przestrzenny 1.2 Przeciwdziałania niekontrolowanej suburbanizacji i rozpraszania zabudowy 1.1.3 Realizacje koncepcji osadnictwa zwartego i koncepcji zrównoważonego rozwoju miast i obszarów wiejskich 1.1.3 Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji na terenach otwartych oraz atrakcyjnych krajobrazowo i turystycznie. 2. Wsparcie miast 3. Rozwój obszarów wiejskich 3.1 Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały 3.1.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarach wiejskich. 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność

Niniejszy dokument realizuje przepisy nie tylko ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) o samorządzie gminnym, ale również ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960), w szczególności zapisy art. 315 oraz art. 326, które wskazują, dokumenty planistyczne, których ustalenia powinny znaleźć się w strategii rozwoju. Wśród nich wymienia się: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym czy plan przeciwdziałania skutkom suszy. Poniżej odniesiono się do tych dokumentów w zakresie bezpośrednio odnoszącym się do granic administracyjnych Gminy Żabno.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plany gospodarowania wodami są głównymi dokumentami planistycznymi w gospodarowaniu wodami. Tego typu dokumenty zawierają informacje dotyczące m.in. ogólnego opisu cech charakterystycznych obszaru dorzeczy, oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych, obszarów chronionych, a także przedstawiają cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych.

Gmina Żabno leży w obszarze dorzecza Wisły, w związku z czym na jej terenie obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Obszar Wisły podzielony jest na 7 regionów wodnych: Małej Wisły, Górnej-Zachodniej Wisły, Górnej-Wschodniej Wisły, Narwi, Bugu, Środkowej Wisły oraz Dolnej Wisły. Obszar gminy Żabno położony jest w granicach regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły, który nie obejmuje całości zlewni rzeki Wisły na odcinku od ujścia Przemszy do ujścia Sanny. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP wyznaczano w oparciu o aktualną ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz ewentualne wymagania obszarów chronionych.

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe informacje na temat JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Żabno:

Tabela 1 Charakterystyka jcwp zlokalizowanych na terenie gminy Żabno

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
					Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW20001021 7419	Breń	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna część wód	zły stan wód	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW20001021 7427	Żabnica do Żymanki	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna część wód	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
RW20001121 499	Dunajec od Więckówki do ujścia	Rzeka nizinna	naturalna część wód	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW20001121 7499	Breń - Żabnica od Żymanki do ujścia	Rzeka nizinna	naturalna część wód	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
RW20000921 569	Wiślina	Potok lub strumień nizinny	naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	zagrożona
RW20000921 729	Kanał Zyblikiewicza	Potok lub strumień nizinny	naturalna część wód	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://karty.apgw.gov.pl/

Tabela 2 Charakterystyka jcwpd zlokalizowanych na terenie gminy Żabno

Numer JCWPd	Ocena stanu	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW2000133	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW2000150	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://karty.apgw.gov.pl/

Większość jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy Żabno odznacza się stanem ogólnym określonym jako zły, wszystkie z nich zagrożona jest ryzykiem nieociągnięcia celów środowiskowych.

Plan zarządzania ryzkiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Aktualny *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* został przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 poz. 2739) i stanowi aktualizację PZRP przyjętego do realizacji w 2016 r., w formie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 Nadrzędnym celem Planu zarządzania ryzkiem powodziowym (PZRP) jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Ustawy Prawo Wodne. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz. U. 2022 r. poz. 2739), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Dodatkowo, PZRP zakłada operacyjne cele, takie jak doskonalenie systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania, zwiększenie efektywności działań prewencyjnych oraz koordynację służb odpowiedzialnych za reagowanie na zagrożenia powodziowe.

Ocena zagrożenia powodziowego

Na podstawie PZRP sporządzane są mapy zagrożenia powodziowego (MZP), które przedstawiają obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. Zgodnie z MZP na terenie gminy Żabno wskazano obszary o trzech możliwych prawdopodobieństwach wystąpienia powodzi:

W ramach dokumentu dokonano analizy prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi. Dla gminy Żabno wyróżniono:

- **Raz na 10 lat (Q10%)** – obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi,
- **Raz na 100 lat (Q1%)** – obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia.
- **Raz na 500 lat (Q0,2%)** – obszary o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego

Ocena ryzyka powodziowego:

Dla obszarów wskazanych na MZP sporządza się mapy ryzyka powodziowego (MRP), które określają wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie

w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Mapy przygotowuje się w dwóch zestawach tematycznych: (1) potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych oraz (2) potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. [1]

Zgodnie z PZPR i mapami ryzyka powodziowego[2] na terenie gminy Żabno wyznaczone zostały obszary o każdym z badanych ryzyk powodziowych tj. 0,2% - raz na 500 lat, 1% - raz na 100 lat i 10% - raz na 10 lat. Na mapach wskazano oba zakresy tematyczne, zarówno potencjalne oddziaływania na życie i zdrowie ludzi jak i negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Zgodnie z Prawem Wodnym, uwarunkowania wynikające z powyżej opisanych dokumentów muszą być uwzględniane przy planowaniu działań wynikających ze strategii rozwoju gminy, w szczególności w zakresie działań na terenie obszarów zagrożonych powodzią.

Mapy zagrożenia oraz ryzyka powodziowego znajdują się w Załączniku nr 2 do niniejszej strategii.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przyjęty przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r., a ogłoszony w dniu 3 września 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615) jest dokumentem planistycznym skupiającym się na zjawisku suszy. Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukację i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla gmin Żabno przedstawia się następująco:

- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa IV – ekstremalne zagrożenie dla południowej części gminy, klasa III – silne zagrożenie dla środkowej części gminy oraz klasa II – umiarkowane zagrożenie dla północnej części.

- zagrożenie suszą rolniczą – klasa IV - ekstremalnie zagrożone i klasa III - silne zagrożenie dla północnej części gminy oraz klasa I – słabe zagrożenie dla południowej części.

[1] https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach
[2] https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP

- zagrożenie suszą hydrologiczną –klasa III - silne zagrożone oraz klasa II – umiarkowane zagrożenie dla południowo-zachodniej części gminy.

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I - słabo zagrożone.

Łączna ocena zagrożenia suszą dla obszaru Gminy Żabno wskazuje silne zagrożenie dla północnej części gminy, zagrożenie umiarkowane dla centralnej i południowo-wschodniej części gminy, oraz słabe zagrożenie dla południowo-zachodniej części gminy (obszar wzdłuż rzeki Dunajec).

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030 to dokument w pełni realizujący i wpisujący się w obowiązujące przepisy prawa. Dokument gwarantuje realizację spójnej polityki z poziomu lokalnego w ramach zarządzania rozwojem. Prezentowane opracowanie zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi oraz aktami prawnymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

Rozdział odnosi się do przepisu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *„obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań" (Art. 10e. ust. 1. pkt. 6).*

Zgodnie z proponowanymi zapisami dotyczącymi obszarów strategicznej interwencji (OSI) w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, jako dwa główne typy terytoriów stanowiących OSI wskazuje się:

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Gmina Żabno nie wpisuje się w żaden obszar strategicznej interwencji wskazany na poziomie krajowym.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 pn. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030", zdefiniowano dodatkowy katalog OSI regionalnych, obejmującego zarówno obszary problemowe, jak i obszary wzrostu, mianowicie:

a) Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF)
b) Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia
c) Gminy zmarginalizowane
d) Miejscowości uzdrowiskowe
e) Obszary prawnie chronione

Gmina Żabno, z uwagi na położenie w powiecie tarnowskim i przy granicy z gminą Tarnów, objęta jest optymalnym zasięgiem **MOF Tarnowa**. W MOF istotna jest poprawa skuteczności koordynacji procesów rozwojowych, wzmocnienie współpracy gmin oraz jakości i efektywności systemu usług publicznych. W związku z tym, województwo kierować będzie do tych obszarów szczególne wsparcie, a jego charakter uzależniony będzie o realnych potrzeb gmin w poszczególnych obszarach.

Rysunek 1 OSI Miejskie obszary funkcjonalne, z uwzględnieniem położenia gminy Żabno

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030".

Gmina, położona jest na prawym brzegu Dunajca. Niewielka jej część objęta jest formą ochrony przyrody, jaką jest specjalny obszar ochrony (SOO) Dolny Dunajec, zajmujący na terenie gminy 138,00 ha[3]. Z uwagi na obecność Obszaru Natura 2000, a konkretniej SOO, gmina Żabno wpisuje się również w OSI **obszarów prawnie chronionych**. Obecność terenów chronionych stwarza bariery do rozwoju, dlatego też wsparcie i interwencja z poziomu województwa, kierowana jest również w kierunku tych obszarów. Jednocześnie obszary te z uwagi na wartość przyrodnicza wymagają objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem.

[3] https://ongeo.pl/geoportal/zabno/ochrona-przyrody

Rysunek 2 OSI obszary prawnie chronione, w uwzględnieniem położenia gminy Żabno

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030".

4. Wnioski z diagnozy

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198)", który znajduje się w Art. 10e. ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Wyniki analizy danych zastanych

Demografia

- Liczba ludności w gminie systematycznie maleje, a po 2019 r. proces ten przyspieszył. W latach 2020-2024 populacja spadła z 18 630 do 18 330 mieszkańców (–1,6% w cztery lata). Prognozy GUS wskazują, że do 2030 r. liczba ludności spadnie poniżej 17,8 tys., co oznacza łącznie ok. 5% ubytku w ciągu dekady. Zjawisko to wpisuje się w ogólnopolskie tendencje depopulacyjne.
- Struktura wiekowa mieszkańców potwierdza proces starzenia się populacji. Udział osób w wieku produkcyjnym obniżył się z 63,7% w 2019 r. do 60,5% w 2024 r., natomiast odsetek seniorów (65+) wzrósł z 19,4% do 22,3%. Grupa przedprodukcyjna pozostała względnie stabilna (17-18%). Szczególnie wyraźny jest odpływ osób młodych dorosłych (25-34 lata), których liczba w latach 2019-2024 spadła o ponad 700 osób (ok. -25%).
- W gminie utrzymuje się ujemny przyrost naturalny. Od 2019 r. liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, a w 2024 r. wskaźnik wyniósł -3,71 na 1000 mieszkańców, co jest wynikiem gorszym niż średnia dla powiatu (-1,90) i województwa małopolskiego (-1,82). Oznacza to, że proces depopulacji napędzany jest przede wszystkim czynnikami naturalnymi.
- Sytuacja migracyjna pozostaje niekorzystna. Po krótkotrwałej poprawie w 2020 r. saldo migracji ponownie przyjęło wartości ujemne i w 2024 r. wyniosło -1,8 na 1000 mieszkańców. Podczas gdy powiat tarnowski (+0,7) i województwo (+1,7) notują dodatnie wartości, gmina Żabno traci mieszkańców na skutek odpływu migracyjnego.

Rynek pracy i przedsiębiorczość

- Liczba osób bezrobotnych w gminie Żabno systematycznie malała w dłuższym horyzoncie czasowym - z 878 osób w 2015 r. do 531 osób w 2024 r. (spadek o 40%). Warto zwrócić uwagę, że w okresie pandemii (2020 r.) liczba bezrobotnych chwilowo wzrosła, ale w kolejnych latach spadła do najniższego poziomu w badanym okresie. Mimo to, udział bezrobotnych w populacji w wieku produkcyjnym pozostaje niekorzystny, w 2024 r. wskaźnik ten wyniósł 4,8% i był wyższy niż średnia dla powiatu tarnowskiego (3,4%) oraz województwa małopolskiego (3,1%). Struktura bezrobocia wskazuje na utrzymujący się problem długotrwałego pozostawania bez

pracy, w 2024 r. aż 38,2% bezrobotnych pozostawało poza rynkiem pracy ponad 24 miesiące. Coraz bardziej widoczny jest też wzrost udziału osób w średnim wieku (35-44 lata) w strukturze bezrobocia, przy jednoczesnym spadku udziału osób młodych.

- W 2024 r. liczba pracujących w gminie wyniosła 6 752 osoby, co daje wskaźnik 368 pracujących na 1000 mieszkańców. Jest to wynik niższy niż średnia dla powiatu tarnowskiego (385,9) i województwa małopolskiego (422,2), co potwierdza relatywnie mniejszą aktywność zawodową mieszkańców gminy na tle regionu.
- Na terenie gminy w 2019 r. zarejestrowanych było 1 262 podmiotów gospodarki narodowej, a w 2024 r. już 1 518, co oznacza wzrost o 20% w ciągu pięciu lat. Dominującą grupą są mikroprzedsiębiorstwa (0–9 pracowników), których liczba wzrosła z 1 196 do 1 449. Liczba firm małych (10–49 pracowników) utrzymuje się na poziomie ok. 55, a średnich (50–249 pracowników) na poziomie 11. W gminie funkcjonują także 2 podmioty zatrudniające 250–999 osób, brak natomiast przedsiębiorstw o zatrudnieniu powyżej 1000 pracowników. Zdecydowaną większość firm stanowi sektor prywatny (97,6%), a w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ok. 80%).
- Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców wyniósł w 2024 r. 83 (wzrost z 66,9 w 2019 r.), co oznacza pozytywną tendencję, choć gmina nadal pozostaje poniżej średnich dla powiatu tarnowskiego (90) i województwa małopolskiego (146). W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wskaźnik ten osiągnął 66 na 1000 mieszkańców, również poniżej średnich powiatowych (75) i wojewódzkich (107), ale z wyraźnym wzrostem w porównaniu do 2019 r. (52,5).
- Pod względem branżowym największą grupę w gminie Żabno stanowią podmioty z sekcji handel hurtowy i detaliczny (342 firmy), budownictwo (363 firmy, wzrost o 30% od 2019 r.) oraz przetwórstwo przemysłowe (167 firm). Dynamiczny rozwój notują także inne sekcje: usługi społeczne i osobiste, edukacja, opieka zdrowotna oraz obsługa rynku. Wskazuje to na stopniową dywersyfikację lokalnej gospodarki.
- Na terenie gminy funkcjonują atrakcyjne tereny inwestycyjne, zlokalizowane m.in. w Sieradzy (12 ha) oraz Odporyszowie, dobrze skomunikowane z siecią dróg powiatowych, wojewódzkich i autostradą A4. Władze gminy aktywnie pozyskują środki zewnętrzne na rozwój infrastruktury technicznej, drogowej i komunalnej, a także przygotowują się do realizacji kluczowych inwestycji m.in. budowy obwodnicy Żabna.

Edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna

- Na terenie gminy w 2024 r. funkcjonowały 22 placówki oświatowe, w tym 14 prowadzone przez gminę (2 żłobki, 5 przedszkoli i 7 szkół podstawowych) oraz 8 prowadzonych przez inne

podmioty (przedszkola niepubliczne, szkoły katolickie i stowarzyszeniowe). Łącznie wychowaniem przedszkolnym objętych było 662 dzieci, a nauką w szkołach podstawowych - 1 363 uczniów. W ostatnich latach odnotowano istotny wzrost dostępności opieki żłobkowej, w 2024 r. wskaźnik dzieci objętych opieką do lat 3 wyniósł 17,4% (powyżej średniej powiatowej), co znacząco poprawiło warunki łączenia obowiązków zawodowych i rodzinnych. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2025 r. pokazały stabilny poziom kształcenia - szczególnie dobre rezultaty osiągnięto w języku angielskim (70,9%).

- Na terenie gminy działa Gminne Centrum Kultury w Żabnie oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie, które są głównymi instytucjami animującymi życie kulturalne. Organizują wydarzenia cykliczne, takie jak Dni Żabna, Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Rechotek" czy Małopolski Przegląd Teatrów Lalkowych. Działalność tych instytucji sprzyja integracji mieszkańców i podtrzymywaniu lokalnej tożsamości.
- Dostęp do opieki zdrowotnej zapewnia Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żabnie, prowadzący pięć placówek w gminie (Żabno, Niedomice, Łęg Tarnowski, Otfinów, Wietrzychowice). Ponadto mieszkańcy korzystają ze świadczeń szpitalnych w Dąbrowie Tarnowskiej, Tarnowie i Brzesku. W latach 2019-2024 poprawiła się dostępność ambulatoryjnej opieki zdrowotnej - liczba przychodni wzrosła z 6 do 7, a liczba porad lekarskich zwiększyła się o ok. 10%. Jednocześnie pogorszył się dostęp do aptek - ich liczba spadła z 8 do 5, co przełożyło się na wzrost liczby mieszkańców przypadających na jedną placówkę z 2 359 do 3 666 osób.
- W zakresie pomocy społecznej utrzymuje się pozytywny trend spadku liczby beneficjentów. W latach 2019-2023 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszyła się z 447 do 284 (spadek o 36,5%). Równocześnie spadła liczba gospodarstw domowych objętych pomocą (z 370 do 229, czyli o 38%). Dane te potwierdzają poprawę sytuacji socjalnej mieszkańców i malejące zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne.

Środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe

- Gmina wyróżnia się korzystnymi warunkami klimatycznymi i wysoką jakością gleb, co sprzyja rozwojowi rolnictwa, w tym ekologicznego. Negatywnym skutkiem intensywnego użytkowania gruntów jest ograniczona powierzchnia lasów, jedynie 3,6% ogólnej powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne występują w sołectwach Sieradza i Odporyszów. Pomimo presji antropogenicznej stan lasów oceniany jest jako dobry. Ważnym elementem środowiskowym jest obszar Natura 2000 „Dolny Dunajec", obejmujący cenne siedliska nadrzeczne i chroniący rzadkie gatunki roślin i zwierząt.

- W gospodarce odpadami odnotowano wyraźną poprawę, selektywna zbiórka wzrosła z 27% w 2019 r. do 41% w 2024 r., co świadczy o skuteczniejszym systemie segregacji i większej świadomości mieszkańców. Problem dzikich wysypisk stopniowo traci na znaczeniu, ale wymaga dalszej eliminacji.
- Potencjał turystyczny gminy budują walory przyrodnicze, zabytki i lokalne atrakcje, m.in. Muzeum Jana Wnęka, pałac w Łęgu Tarnowskim, kościoły w Żabnie i Otfinowie, a także Stadion Termaliki w Niecieczy. Rozwojowi turystyki sprzyjają szlaki piesze i rowerowe wzdłuż Dunajca oraz kąpielisko w Podlesiu Dębowym („Zalew Kakałko"). Turystyka ma charakter weekendowy i krótkoterminowy, dlatego konieczne jest dalsze wzmacnianie bazy noclegowej i gastronomicznej.
- Życie kulturalne gminy koncentruje się wokół Gminnego Centrum Kultury i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej, które organizują kilkadziesiąt wydarzeń rocznie, od koncertów i festiwali po spotkania autorskie i projekty artystyczne. Silnym atutem jest też aktywność lokalnych zespołów muzycznych i folklorystycznych, promujących region w skali ponadlokalnej. Oferta sportowo-rekreacyjna rozwija się w oparciu o kluby sportowe, imprezy masowe oraz rekreację wodną i rowerową.

Infrastruktura techniczna i mieszkaniowa

- Gmina posiada wysoki poziom zwodociągowania, w 2024 r. z sieci korzystało 99,8% mieszkańców. Sieć kanalizacyjna objęła 75% mieszkańców, przy czym w obszarach wiejskich wskaźnik ten jest znacznie niższy (ok. 68%). W latach 2019-2024 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10 km, a liczba przyłączy o ponad 300, co potwierdza systematyczny rozwój infrastruktury.
- Sieć drogowa gminy opiera się na układzie gwiaździstym, dobrze powiązanym z Tarnowem, Dąbrową Tarnowską i autostradą A4. Przez gminę przebiegają DW 973 i DW 975 oraz 43,9 km dróg powiatowych i ponad 120 km dróg gminnych. Kluczowym problemem jest obciążenie centrum miasta ruchem tranzytowym oraz stan techniczny części dróg. Realizowana budowa obwodnicy Żabna ma stanowić strategiczne rozwiązanie tych problemów.
- Na terenie gminy nie funkcjonuje zorganizowany transport publiczny, przewozy realizują prywatni przewoźnicy. Gmina odpowiada głównie za utrzymanie infrastruktury przystankowej, która oceniana jest jako wystarczająca.
- Zasoby mieszkaniowe gminy systematycznie rosną, liczba mieszkań zwiększyła się z 5 250 w 2019 r. do 5 487 w 2024 r., a przeciętna powierzchnia użytkowa na mieszkańca wzrosła z 26,5 do 29,4 m². Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców poprawił się z 278 do 299.
- Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne sukcesywnie się poprawia. Do 2024 r. dostęp do wodociągu miało 99% mieszkań, do łazienki 94%, a do centralnego ogrzewania

84%. Największą poprawę odnotowano w dostępie do gazu sieciowego (z 77% w 2019 r. do 88% w 2024 r.), co świadczy o modernizacji infrastruktury i stopniowym wyrównywaniu warunków pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi. Konieczne jest odpowiednie Kluczowym wyzwaniem na kolejne lata jest jednak sukcesywne podłączanie nowo powstających budynków mieszkalnych do istniejącej i rozbudowywanej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, tak aby dynamiczny rozwój budownictwa nie prowadził do powstawania „białych plam" infrastrukturalnych.

Wyniki badania mieszkańców

1. 63% ankietowanych wyraziło pozytywną opinię na temat tego, że gmina Żabno jest dobrym miejscem zamieszkania.
2. Struktura odpowiedzi dotyczących zmiany miejsca zamieszkania, jednoznacznie wskazuje na atrakcyjność Żabna jako dobrego miejsca zamieszkania, 63% ankietowanych nie chce opuszczać gminy Żabno. Stosunkowo niewielki odsetek – 7%, myśli o emigracji za granicę.
3. Podczas oceny przez mieszkańców elementów infrastruktury i oferty dostępnej na terenie gminy, najlepiej wypadła dostępność miejsc usługowych i handlu oraz placówek edukacyjnych (szkół, przedszkoli, żłobków), czystość na terenie miasta oraz poziom bezpieczeństwa. Najgorzej natomiast ocenione zostały kwestie związane z dostępnością transportu publicznego, liczbą ścieżek rowerowych, usług medycznych, ale również możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy.
4. Wśród mocnych stron wskazywanych przez ankietowanych znalazło się położenie, dobre skomunikowanie z regionem, jak również cisza i spokój. Słabą stroną dla 14% ankietowanych, jest niewystarczająca komunikacja ze strony władz i brak dialogu z mieszkańcami, co skutkuje pomijaniem ich potrzeb, a także niezadowalający stan dróg, chodników oraz oświetlenia. Niniejszy dokument poprzez włączenie w proces jego powstawania różnych grup interesariuszy, ze szczególnym wskazaniem na mieszkańców gminy Żabno, pozwolił na analizę potrzeb i jakości życia ludności. Przedstawione wyniki mają być wskazówką dla samorządu, jakie działania powinien prowadzać, w celu poprawy jakości życia lokalnej społeczności.
5. Zdaniem respondentów, by poprawić jakość życia w gminie, powinno się realizować przedsięwzięcia mające na celu rozwój infrastruktury technicznej i poprawę stanu infrastruktury drogowej, stworzenie miejsc w których mieszkańcy będą mogli aktywie spędzić wolny czas.
6. W ciągu najbliższych 5 lat, według wskazań ankietowanych, poprawie powinna ulec liczba ścieżek rowerowych, stan dróg oraz dostępność transportu publicznego. Za mniej istotną na ten moment, okazała się poprawa dostępności miejsc usługowych i handlowych, którą mieszkańcy uważają za dostatecznie rozwiniętą i zaspokajającą ich potrzeby.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Mocne strony Gminy Żabno
Atrakcyjne położenie gminy Żabno w sąsiedztwie Tarnowa, z dobrą dostępnością komunikacyjną (drogi wojewódzkie, bliskość autostrady A4, linia kolejowa) oraz planowaną budową obwodnicy, która otworzy nowe tereny inwestycyjne i mieszkaniowe, zwiększając konkurencyjność osiedleńczą i gospodarczą gminy.
Dogodne położenie komunikacje –skrzyżowanie dróg wojewódzkich nr 973 i 975, rozwinięta sieć dróg gminnych, bliskość autostrady A4 i planowana budowa obwodnicy.
Bogata oferta kulturalna i rozwinięta działalność Gminnego Centrum Kultury – imprezy okolicznościowe, plenerowe (Dni Żabna), imprezy o charakterze ponadregionalnym (• Małopolski Przegląd Teatrów Lalkowych "O Wielką Nagrodę Zająca Poziomki")
Aktywność mieszkańców - działalność zespołów muzycznych, folklorystycznych, grupy teatralnej
Widoczna przedsiębiorczość wśród mieszkańców gminy
Obecność i inicjatywa rozwojowa płynąca ze strony firmy Bruk-Bet
Położenie nad rzeką Dunajec – potencjał do rozwoju turystyki aktywnej i rekreacji oraz podnoszące atrakcyjność osiedleńcza i turystyczną.
Dobre warunki klimatyczne, najdłuższy w kraju okres wegetacji - potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego
Związek z gminą postaci takich jak: Jan Wnęk, Adolf Rudnicki, Stanisław Wyspiański, Janusz Stanisław Pasierb - potencjał do rozwoju turystyki kulturowej
Potencjał do rozwoju aktywności sportowej - ogólnodostępna infrastruktura sportowa (boiska, stadiony) wraz z możliwością edukacji sportowej (szkoła o profilu sportowym w Niedomicach)

Słabe strony Gminy Żabno
Starzejące się społeczeństwo – wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, w latach 2019-2024, z 19,4% do 22,3%
Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej (w szczególności w północnej części gminy) - 75,2% korzystających z kanalizacji
Niezadowalający stan infrastruktury drogowej – 42% mieszkańców wskazuje na konieczność poprawy w tym zakresie
Niska dostępność transportu publicznego – 78% respondentów negatywnie ocenia ten aspekt, konieczność zapewnienie dobrej komunikacji z Tarnowem
Zauważalny negatywny trend związany z ujemnym saldem migracji – w 2024r. wartość salda migracji na 1000 osób wynosiła -2,4

+ Szanse dla Gminy Żabno

Położenie gminy – bliskość autostrady, sieć kolejowe, rozwinięta sieć dróg wojewódzkich i powiatowych
Rosnące zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wynikające z procesów suburbanizacji Tarnowa oraz rozwoju lokalnych stref gospodarczych, co może przełożyć się na napływ nowych mieszkańców i wzrost dochodów gminy.
Obecność terenów przeznaczonych pod budowę mieszkań jednorodzinnych - niższe koszty życia i ceny mieszkań, w porównaniu do większych miast, szansa na pozyskanie nowych mieszkańców.
Rozwijanie MOF Tarnów z istotną rolą gminy Żabno
Kompleksowa rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie gminy zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji, w celu poprawy jakości życia mieszkańców
Zwiększenie konkurencyjności w regionie poprzez nacisk na promocję turystyki w gminie
Rozwój turystyki weekendowej opartej o walory przyrodnicze, zabytki, miejsca kultu religijnego – destynacja mieszkańców okolicznych miast
Sprawne działanie władz w ramach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania
Możliwość skorzystania ze środków z nowej perspektywy UE na lata 2021-2027
Zwiększanie współpracy, budowanie relacji z lokalnymi przedsiębiorcami, stymulowanie rozwoju
Obecność terenów, które przeznaczone są pod inwestycje oraz lokalizacja stref gospodarczych, podjęcie działań mających na celu lepsze wykorzystanie terenów inwestycyjnych
Rozpoznawalność gminy z uwagi na działalność i sukcesy w sporcie klubu Bruk-Bet Termalica Nieciecza

! Zagrożenia dla Gminy Żabno

Drenaż mózgów – odpływ młodych, wykształconych ludzi do większych ośrodków, w szczególności Krakowa
Wystąpienie ekstremalnych zjawisk pogodowych, środowiskowych – m.in. silne zagrożenie suszą oraz zagrożenie powodziowe
Konkurencyjność i atrakcyjność oferty dużych miast – Kraków, Rzeszów
Migracja zarobkowa za granicę i do dużych miast – utrzymująca się atrakcyjność rynków pracy poza regionem stanowi konkurencję dla lokalnego rynku pracy i pogłębia problem odpływu młodych.

II Założenia planistyczne

Część strategiczna Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030, jej założenia planistyczne są rdzeniem tego nadrzędnego dokumentu strategicznego Gminy Żabno. Tym samym należy osadzić kontekst opracowania w istniejących uwarunkowaniach.

Po pierwsze przedmiotowy dokument cechuje się komplementarnością międzyokresową tworząc swoiste kontinuum w odniesieniu do dotychczas obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2014 – 2020, przede wszystkim w warstwie wizji i podstawowych kierunków rozwoju.

Po drugie prezentowane opracowanie dostosowuje specyfikę rozwoju do uwarunkowań prawnych, o których była mowa w pierwszym rozdziale dokumentu, co wpływa na uwzględnienie wątków gospodarczych, społecznych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, które wzajemnie się przenikają.

Po trzecie mimo pandemii koronawirusa COVID-19 przeprowadzono możliwie pogłębione prace partycypacyjne, które znajdują swoje odzwierciedlenie w procesie tworzenia dokumentu, ale przede wszystkim w treści wizji i konkretnych zapisów planistycznych, które stanowią wyjście naprzeciw oczekiwaniom wspólnoty mieszkańców. Mimo prowadzonej w 2025 r. aktualizacji wyniki przeprowadzonych prac pozostają nadal aktualne i będą kontynuowane w oparciu o zmodyfikowany, dostosowany do aktualnych uwarunkowań zakres interwencji.

Po czwarte, założenia planistyczne uwzględniają dynamicznie zmieniające się uwarunkowania związane z suburbanizacją Tarnowa, zwiększeniem zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową w gminie, jak również kwestie ładu przestrzennego, które istotne są z uwagi na opracowanie planu ogólnego, który ma zastąpić dotychczas obowiązujący dokument planistycznym – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Założenia planistyczne składają się z wizji i misji rozwoju, opisu interwencji w każdym z wymiarów oraz planu strategicznego i operacyjnego. Całość jest uzupełniona schematem ilustrującym zbiorczo kierunki działań oraz katalogiem wskaźników pozwalających na monitorowanie rezultatów planowanych działań.

W ujęciu horyzontalnym warto zwrócić uwagę na wyzwania rozwojowe stojące przed samorządem, są nimi m.in. integracja gminy szczególnie w kontekście zróżnicowania jej południowej i północnej części, wykorzystanie potencjału wynikającego z rozwijania MOF Tarnów, jak również zapewnienie warunków mieszkaniowych i zapotrzebowania na zabudowę wynikającą z postępującej suburbanizacji, poprawianie dostępności do usług społecznych, systematyczne rozwijanie infrastruktury przede

wszystkim drogowej, wdrażanie działań rewitalizacyjnych. Istotne jest również maksymalizowanie posiadanych potencjałów produktów lokalnych (takich jak koziołki i strząska), marek sportowych (Bruk-Bet Termalica Nieciecza – klub będący w ekstraklasie, z charakterystyczną maskotką słonia), zasobów naturalnych (Dunajec, tereny atrakcyjne przyrodniczo) oraz potencjału kulturowego, turystycznego i aktywności obywatelskiej mieszkańców. Dodatkowo potencjał gminy stanowi również obecność na terenie gminy producenta kostki brukowej i wyrobów betonowych – firmy Bruk-Bet.

Prezentowany w dalszej części plan strategiczny ilustruje aspiracje lokalnej wspólnoty samorządowej i obywatelskiej w wymiarze pożądanych, oczekiwanych działań inwestycyjnych, ale również buduje charakterystykę oczekiwanej pozytywnej zmiany. Wskazana zmiana strategiczna ma być wartością dodaną, efektem realizacji przedmiotowej aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030.

6. Wizja i misja rozwoju

Wizja i misja w świetle przepisów to nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na umieszczenie tych zapisów jako elementu, który z jednej strony wprowadza do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, a z drugiej natomiast odnosi się do wyzwań stojących przed Gminą Żabno i stojącej za nią idei przewodniej.

Wizja w kontekście roku 2030 musi być dalekosiężna. Jej brzmienie z jednej strony nie może stanowić przykładu „myślenia życzeniowego" i swoistej fantastyki, z drugiej natomiast w naturalny sposób jej charakter buduje pewien wyobrażony zoptymalizowany obraz rzeczywistości w Gminie Żabno w rezultacie działań podjętych w najbliższej dekadzie.

Warto podkreślić na jakiej bazie wypracowano wizję rozwoju Gminy Żabno na najbliższe lata.

Wizja rozwoju gminy została wypracowana (w sensie treściowym) w procesie trzyetapowym:

- Zweryfikowano dotychczasową wizję i przeredagowano ją zgodnie z uwarunkowaniami przedstawionymi w dalszej części rozdziału.
- Wizję poddano opiniowaniu interesariuszy samorządowych i społecznych w ramach prowadzenia działań partycypacyjnych.
- Redakcja wizji i doprowadzenie jej do ostatecznego kształtu w ujęciu formalnym (jak również aktualizacja zapisów w 2025 r. w oparciu o aktualne uwarunkowania i procesy).

Uwarunkowania merytoryczne wpływające na zmianę i finalną zawartość wizji rozwoju Gminy Żabno w perspektywie roku 2030:

- Oczekiwania mieszkańców artykułowane w trakcie prowadzonych badań.
- Podejmowanie działań w formule zintegrowanej w ramach MOF Tarnów.
- Wydzielenie segmentów tematycznych wizji Społeczeństwo, Gospodarka, Przestrzeń, Środowisko.

Biorąc pod uwagę powyższy kontekst należy raz jeszcze podkreślić, że wizja ma jednoczyć wokół zawartych w niej idei. Z punktu widzenia planowania strategicznego wizja jest słowną wizualizacją pożądanego stanu docelowego, do którego wspólnota samorządowa Gminy Żabno będzie konsekwentnie dążyć.

Wizja rozwoju Gminy Żabno w perspektywie roku 2030

Gmina Żabno zaspokaja potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców poprzez rozbudowany sektor usług społecznych, nowoczesną infrastrukturę publiczną oraz aktywne rozwijanie swoich atutów z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej. Gmina Żabno oferuje wysoki standard życia mieszkańców w każdym wieku, stanowiąc jednocześnie silny ośrodek sportowy.

Lokalizacja gminy na granicy województw, bliskości Krakowa i MOF Tarnów umożliwiła wykorzystanie potencjału gospodarczego i poprawienie atrakcyjności rynku pracy. Planowanie przestrzenne, obsługa inwestora i dostępność uzbrojonych gruntów oraz rozwijająca się w symbiozie z naturą działalność gospodarcza, wyróżnia Gminę Żabno w skali subregionu.

Gmina Żabno stanowi silny ośrodek Aglomeracji Tarnowskiej, jak również integruje się wewnętrznie poprzez niwelowanie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi częściami gminy. Skuteczna rewitalizacja, atrakcyjne przestrzenie publiczne, wybudowana obwodnica i powstanie chodników wzdłuż dróg wojewódzkich stanowią widoczny znak dokonanej zmiany.

Gmina konsekwentnie adaptuje się do zachodzących zmian klimatycznych i zapobiega występowaniu negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych przy jednoczesnej ochronie i dbałości o tereny zielone.

Powyższa wizja jest ukierunkowana na jakość życia, poprawę kwestii socjalno-bytowych oraz poprawianie stanu i standardu usług i infrastruktury, jak również środowiska. Niejako w formie komentarza warto przytoczyć raz jeszcze oczekiwania mieszkańców. W ujęciu społecznym wyzwanie nie do końca stanowiące zadanie własne gminy to dostępność usług służby zdrowia (73% ocenia ją źle) i atrakcyjna oferta rozrywkowa i spędzania czasu wolnego. Możliwość wynajmu mieszkania oceniło negatywnie 50% mieszkańców, co wskazuje na deficyty w zakresie liczby mieszkań, a tym samym

ogranicza atrakcyjność osiedleńczą. Z punktu widzenia widocznych ogólnopolskich tendencji związanych z przenoszeniem się ludności z miast na tereny wiejskie, ważne jest zadbanie o rozwój polityki mieszkaniowej i zasobu komunalnego. W kontekście gospodarczym numerem jeden jest tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego gdyż 67% dostrzega problemy w znalezieniu zatrudnienia. Natomiast wymiar przestrzenny to największy katalog potrzeb czy to komunikacyjnych (dostępność transportu publicznego źle ocenia 78% badanych, a dostępność liczba ścieżek rowerowych 74%), czy związanych z dostępnością miejsc spędzania wolnego czasu. Co więcej respondenci w formule otwartej podczas ankietyzacji jako kluczowe przedsięwzięcia na najbliższe lata wskazywali takie elementy jak: rozwój infrastruktury technicznej (14,9%), miejsca aktywnego spędzania czasu wolnego (11,4%) czy poprawa stanu infrastruktury drogowej (9,2%). Powyższe to ilustracja wskazująca na rangę wymiaru przestrzennego, który ma istotne przełożenie na kosztochłonność planowanych na najbliższe lata inwestycji. Nie bez znaczenia są również kwestie środowiskowe, z uwagi na postępujący kryzys klimatyczny i konieczność adaptacji do zmian.

Misja Gminy Żabno stanowi zasadę działania, która określa główne wartości w odniesieniu do całego planu strategicznego. Misja wyznacza katalog kluczowych zamierzeń samorządu, a jej treścią jest dobrostan i dobrobyt mieszkańców Gminy Żabno. W ramach systematyki procesu planowania strategicznego misje można określić jako swoisty cel nadrzędny, który koncentruje się na mieszkańcach, poprawie jakości życia każdego mieszkańca z osobna, ale również całych rodzin oraz społeczności lokalnych, jak również całej wspólnoty samorządowej w skład, której wchodzą również wszystkie instytucje i organizacje życia społecznego oraz gospodarczego Gminy Żabno.

Misja Gminy Żabno

Misją samorządu Gminy Żabno jest działanie na rzecz trwałego wzmocnienia poziomu komfortu życia mieszkańców w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Gmina Żabno prowadzeniem stabilnej polityki rozwoju zapewnia warunki dla wzmacniania dobrostanu wszystkich swoich mieszkańców.

Treść misji jest odbiciem wizji. Oba te komponenty są ze sobą komplementarne funkcjonalnie i treściwo. Jednocześnie ta część opracowania nakreśla ramy dla konkretyzacji planów strategicznych i operacyjnych.

7. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Poziom strategiczny dokumentu składa się z trzech celów strategicznych przypisanych do wymiarów strategicznych, mianowicie społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego.

Wymiar społeczny	Cel strategiczny 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług dla mieszkańców i wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej
Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2. Wzmacnianie funkcji gospodarczej gminy i jej dywersyfikacja
Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna i techniczna Gminy Żabno przy zachowaniu dbałości o środowisko naturalne

Wymiar społeczny	**Cel strategiczny 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług dla mieszkańców i wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej**

Podstawowym zadaniem gminy jest realizacja określonych w ustawie zadań własnych. W dużej części koncentrują się one na zapewnieniu dostępu do placówek oświatowych, dbałości o ich standard oraz jakość świadczonych usług. Ponadto, gmina powinna stymulować działania edukacyjne i dbać o szczególnie dobry poziom kształcenia przyszłych i aktualnych pracowników. Bez wątpienia te działania, jak również pomoc społeczna i dostępność lokali mieszkalnych to najbardziej kosztochłonne pozycje w budżecie każdego samorządu, w tym Gminy Żabno. Nie można również zapominać o transporcie publicznym, istotnym jako zabezpieczenie dojazdu dzieci do szkół, ale również części mieszkańców do pracy (w kierunkach do Tarnowa i w szczególności Dąbrowy Tarnowskiej). Co więcej, cel strategiczny odnosi się również do integracji wspólnoty mieszkańców: stymulowania aktywności społeczeństwa obywatelskiego oraz animowania lokalnych inicjatyw, wzmacniania podejścia partycypacyjnego. Ważnym komponentem działań skierowanych do mieszkańców czyli tzw. wymiaru społecznego

interwencji jest sfera czasu wolnego i jego zagospodarowania poprzez konkretną ofertę kulturową czy sportową. Ta warstwa aktywności pozwala również na kształtowania pożądanych postaw społecznych, świadomości ekologicznej, obywatelskiej oraz wzmacniania tożsamości lokalnej i dbałość o nią. Z punktu widzenia położenia gminy i procesów zachodzących w otoczeniu, a także przynależności do Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska istotne jest zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania, z uwagi na zachodzący proces suburbanizacji.

Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2. Wzmacnianie funkcji gospodarczej gminy i jej dywersyfikacja

W związku z ograniczaniem realnych możliwości związanych ze stymulowaniem lokalnej gospodarki, działania gminy powinny koncentrować się na wzmacnianiu tzw. atrakcyjności inwestycyjnej. W zasadniczej mierze polega to na tworzeniu dobrych, oczekiwanych przez przedsiębiorców warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Zadaniem gminy powinno być również stymulowanie przestrzeni i umiejętności współpracy, a także budowanie relacji pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami. W tym miejscu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na planowanie przestrzenne jako czynnik stymulujący rozwój, promocję przedsiębiorczości oraz na dywersyfikację struktury gospodarczej. To ostatnie może być związane również z rozwijaniem turystyki oraz branż odpowiedzialnych za czas wolny i jego zagospodarowanie, ale również tworzeniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania, co zyskuje na znaczeniu z uwagi na obserwowany proces suburbanizacji w otoczeniu i przenoszenie się mieszkańców z miast na wieś. Kwestie planowania przestrzennego zyskują również na znaczeniu z uwagi na zmiany w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wprowadzenie narzędzia jakim jest Plan Ogólny, który uwzględnia uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy i politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy.

Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna i techniczna Gminy Żabno przy zachowaniu dbałości o środowisko naturalne

Rozwój infrastruktury technicznej, rewitalizacja, ochrona środowiska to niekwestionowane kierunki działań lokalnego samorządu. Stanowią one również oczekiwania mieszkańców jako podstawowe oczekiwania, głównie inwestycyjne. Ranga wymienionych dziedzin jest dla wszystkich interesariuszy niekwestionowana. Planowanym procesom rozwojowym w tej materii przyświeca zasada zrównoważonego rozwoju i równomiernego rozwijania wszystkich części gminy odnosząc

się do przywołanych wcześniej dysproporcji między częścią południową i północną. Ponadto należy podkreślić, że proces rewitalizacji Gminy Żabno i związanej z tym kompleksowej odnowy obszarów zdegradowanych to kluczowy element budowania atrakcyjności osiedleńczej, jakości przestrzeni publicznej oraz poprawy standardu życia na terenie poszczególnych miejscowości gminy Żabno. Z punktu widzenia procesu planowania strategicznego i perspektywy najbliższej dekady rewitalizację definiuje się jako obszar strategicznej interwencji kluczowy dla gminy. Nie bez znaczenia są również kwestie związane z kryzysem klimatycznym, w tym ekstremalnymi zagrożeniami pogodowymi, w szczególności zagrożeniem powodziowym ze strony Dunajca.

8. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Plany operacyjne w postaci kierunków działań i przypisanych im zadań, przedsięwzięć, projektów, stanowią odpowiedź na oczekiwania mieszkańców, wymogi formalne takie jak zadania własne gminy oraz przygotowanie do absorbcji środków zewnętrznych.

Strukturalnie rozdział składa się z dziewięciu kierunków działań, które wpisują się we wskazane wcześniej wymiary: wymiar: społeczny, gospodarczy, przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy (pełna ilustracja interwencji znajduje się w rozdziale 9. Schemat ilustrujący założenia planistyczne).

W wyniku prowadzonej w 2025 r. aktualizacji, dokonano weryfikacji zapisów dokumentu, aktualności stopnia wykonanych, zrealizowanych działań, w celu dostosowania zakresu kierunków działań do zmieniających się uwarunkowań i obecnej sytuacji. Usunięto zadania, które zrealizowano od momentu uchwalenia strategii oraz dodano nowe zadania, wynikające z rosnących potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, jak i samorządu, a także zmian w najbliższym otoczeniu.

Kierunek działania 1.	Usługi publiczne: edukacja, oświata i wychowanie

- Efektywne wykorzystanie infrastruktury i bazy edukacyjnej na rzecz rosnących potrzeb społecznych
- Podnoszenie standardów usług związanych z wychowaniem przedszkolnym
- Podnoszenie jakości kształcenia oraz atrakcyjności nauczania na poziomie podstawowym oraz w obszarze szkolnictwa średniego
- Stworzenie rozbudowanej oferty zajęć pozalekcyjnych, warsztatów, animowanie czasu wolnego w partnerstwie pomiędzy szkołami oraz innymi podmiotami (m.in. Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną w Żabnie, Gminnym Centrum Kultury w Żabnie)
- Stworzenie zróżnicowanego katalogu zajęć dodatkowych uwzględniającego różne formy do wyboru (w sensie tematycznym), w tym dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej
- Nauka przez praktykę. Współpraca z producentami i ekspertami z danej dziedziny, realizacja zadań z zakresu mentoringu.
- Doposażenie placówek oświatowych i kulturowych, wykonywanie niezbędnych modernizacji i remontów
- Racjonalizacja systemu oświatowego oraz optymalizacja sieci placówek
- Integracja społeczna dzieci i młodzieży
- Organizacja wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży (m.in. wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego)
- Wdrażanie zajęć z zakresu edukacji regionalnej i wychowania obywatelskiego
- Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji ekologicznej, regionalnej, budowanie tożsamości lokalnej wśród najmłodszych mieszkańców
- Realizacja projektów międzynarodowych oraz wymian dla zainteresowanej młodzieży
- Rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli (programowanie, AI, bezpieczeństwo w sieci)

Kierunek działania 2.	Społeczeństwo obywatelskie i mechanizmy współrządzenia

- Wzmacnianie aktywności trzeciego sektora poprzez wdrażanie trwałych mechanizmów wsparcia stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych (również finansowych: grantowych i dotacyjnych)
- Podjęcie działań zamierzających do ulokowania w każdej miejscowości miejsca spotkań społeczności lokalnej w zależności od potrzeb (np. świetlica, dom ludowy)
- Działania na rzecz integracji i animowania środowisk lokalnych
- Wzmacnianie funkcji symbolicznych i tożsamości lokalnej mieszkańców
- Rozwijanie wolontariatu i wspieranie rozwoju kapitału społecznego oraz więzi międzypokoleniowych
- Animowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a sektorem publicznym oraz biznesowym
- Animowanie inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) we współpracy z sektorem przedsiębiorstw

- Wspieranie działalności kulturalnej organizacji pozarządowych na terenie gminy takich jak OSP czy KGW
- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy Żabno we współpracy ze środowiskami lokalnymi
- Pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych

Kierunek działania 3.	Polityka społeczna i mieszkaniowa

- Działania na rzecz zwiększenia dostępności usług opieki zdrowotnej
- Dostosowanie infrastruktury zdrowotnej do obecnych wymagań i standardów
- Rozbudowa przychodni w Żabnie w celu polepszenia warunków korzystania z usług pacjentów gabinetu rehabilitacyjnego
- Reorganizacja sieci placówek podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy
- Konsolidacja personelu i stworzenie nowoczesnego obiektu zapewniającego wysoki standard podstawowej opieki zdrowotnej – poprawa jakości i dostępności świadczonych usług
- Dostosowanie usług społecznych do istniejących problemów demograficznych, społeczność lokalna starzeje się, wszystkie programy trzeba dostosować i dopasować do zmian społecznych.
- Stworzenie kompleksowej polityki senioralnej
- Zapewnienie bazy dla inicjatyw senioralnych takich jak Dzienny Dom Pobytu czy Klub Seniora
- Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych
- Rozwijanie kompleksowego systemu wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności
- Wprowadzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z problemem przemocy
- Poszerzanie zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej w Żabnie
- Dostosowanie usług pomocy społecznej do zmieniających się uwarunkowań społeczno-ekonomicznych
- Stworzenie kompleksowej polityki młodzieżowej
- Wsparcie zdrowia psychicznego, w szczególności dzieci i młodzieży
- Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju szeregowej zabudowy mieszkalnej
- Rozwijanie polityki mieszkaniowej, zwiększanie zasobu komunalnego i dążenie do zróżnicowania oferty mieszkaniowej
- Kształtowanie nowoczesnych, dostępnych i uzbrojonych zespołów mieszkaniowych jako realizacja zapotrzebowania w skali całego MOF Tarnowa
- Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych na obszarach nowej zabudowy
- Ograniczanie rozlewania się zabudowy poprzez priorytetowe traktowanie zagęszczania istniejących struktur osadniczych oraz efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów, m.in. poprzez modernizację i adaptację niewykorzystywanych budynków i lokali na cele mieszkalne

Kierunek działania 4.	Kultura i sport

- Podjęcie szeroko zakrojonych działań na rzecz aktywizacji mieszkańców w wymiarze aktywnego spędzania czasu wolnego oraz uczestnictwa w kulturze
- Powołanie do życia Gminnego Centrum Rekreacji Fizycznej i Turystycznej
- Wdrażanie hasła „Sport, rekreacja, turystyka, powszechna i dostępna dla każdego”
- Wspieranie sportu amatorskiego oraz rekreacji i aktywnego wypoczynku
- Tworzenie infrastruktury sportowej oraz sportowo-rekreacyjnej
- Budowa hali sportowej oraz modernizacje i remonty istniejącej infrastruktury sportowej
- Rozwijanie potencjału i zasobów Centrum Kultury w Żabnie
- Rozbudowa Gminnego Centrum Kultury w Żabnie, z uwzględnieniem zwiększenia powierzchni użytkowej Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Żabnie, pomieszczeń muzeum/ izby regionalnej – zbiory muzeum „Ostatnie takie galicyjskie” oraz pomieszczeń rekreacyjnych
- Rozwijania działalności i oferty usług kulturalnych realizowanych na terenie gminy
- Wykorzystanie potencjału postaci Jana Wnęka oraz prowadzenie działań partnerskich z Muzeum Jana Wnęka w Odporyszowie
- Wspieranie działań na rzecz zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz uczestnictwa w kulturze i kultywowanie tradycji
- Działania na rzecz utworzenie kina cyfrowego, stworzenie sali kinowej
- Wspieranie działalności teatrów zlokalizowanych w Niecieczy, Żabnie, Ilkowicach oraz teatru ludowego w Otfinowie
- Organizacja sceny plenerowej (muszli koncertowej, mini amfiteatru) z miejscami do siedzenia, kocami, leżakami i kinem plenerowym

Kierunek działania 5.	Warunki dla rozwoju gospodarczego i planowanie przestrzenne

- Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Żabno i lepszego wykorzystania terenów inwestycyjnych
- Kompleksowe podejście do planowania przestrzennego poprzez aktywne tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP)
- Poszerzenia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
- Tworzenie planów (MPZP) ukierunkowanych na stworzenie nowego ładu przestrzennego m.in. poprzez zachęcania inwestorów do podjęcia działalności nieuciążliwej oraz ograniczenie rozdrobnienie zabudowy
- Opracowanie i uchwalenie Planu Ogólnego[4]
- Utworzenie mini stref aktywności gospodarczej, poprzez przygotowywanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych oraz odpowiednie opracowanie MPZP
- Budowa marki gminy jako ośrodka gospodarczego

[4] Rada Miejska w Żabnie podjęła Uchwałę nr III/22/24 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Żabno oraz o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu planu ogólnego, obejmującej w szczególności sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.

- Prowadzenie trwałego dialogu z podmiotami gospodarczymi
- Promocja gospodarcza i pozyskiwanie inwestorów
- Promocja aktywności zawodowej (również osób starszych), postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia
- Stworzenie systemu profesjonalnej obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych
- Wspierania inicjatyw związanych z ekonomią społeczną i solidarną
- Rozwój przedsiębiorczości lokalnej poprzez np. inkubatory przedsiębiorczości

Kierunek działania 6.	Turystyka, rekreacja i czas wolny

- Prowadzenie działań zmierzających do poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego przez wszystkie grupy mieszkańców, wychodzenie na naprzeciw oczekiwaniom społecznym mieszkańców
- Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia atrakcyjności turystycznej Gminy Żabno
- Stworzenie uporządkowanych miejskich terenów zielonych o charakterystyce parkowej
- Tworzenie obszarów rekreacji i wypoczynku poza zabudową miejską i terenami uprzemysłowionymi
- Korzystanie z istniejących zasobów naturalnych poprzez wytyczanie ścieżek, tras oraz szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, nordic walking itd)
- Dbałość o infrastrukturę społeczną i wypoczynkowo-rekreacyjną
- Doposażanie miejsc spędzania czasu wolnego takich jak place zabaw czy tereny zielone
- Doposażenie miejscowości w nowoczesne i zróżnicowane place zabaw
- Wykorzystanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego rzeki Dunajec, pobudzenie do życia i aktywnego wykorzystania doliny Dunajca na całej długości przebiegu przez teren gminy
- Rozwijanie inicjatywy Velo Dunajec jako elementu podnoszącego atrakcyjność gminy Żabno
- Wykorzystanie potencjału kąpieliska w Podlesiu Dębowym (Zalew Kakałko) oraz innych miejsc o charakterystyce rekreacyjno-wypoczynkowej
- Tworzenie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, w tym m.in.:
    - Ścieżka w koronach drzew z Odporyszowa w kierunku Żabna/ Podlesia Dębowego
    - Wieża widokowa w Odporyszowie (z widokiem na Tatry)
    - Wybudowanie na terenie gminy tężni solankowej
- Opracowanie zintegrowanego systemu informacji turystycznej
- Organizacja sezonowych wydarzeń promujących dane sołectwo

Kierunek działania 7.	Kompleksowa rewitalizacja

Kierunek działania stanowi obszar strategicznej interwencji kluczowy dla gminy. Jako zakres planowanych działań wskazuje się realizację zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Żabno na lata 2024-2030 w tym w szczególności:

- Modernizację Domu Ludowego w Otfinowie
- Modernizację boiska oraz zagospodarowanie terenu przy stawie w Pierszycach, jako miejsc o charakterze rekreacyjnych dla potrzeb społeczności lokalnej
- Modernizację Domu Ludowego w Siedliszowicach
- Modernizację boiska oraz terenu przy ul. św. Jana w Żabnie
- Zagospodarowanie terenu pod przestrzeń rekreacyjno-wypoczynkową przy ul. Wojska Polskiego w Żabnie
- Koncert Zespołu Folklorystycznego „Otfinowianie"
- Cykl spotkań autorskich w Domu Ludowym w Otfinowie
- Piknik historyczny

Kierunek działania 8.	Infrastruktura techniczna i publiczna

- Budowa obwodnicy Żabna w ciągu dróg wojewódzkich DW 973, DW 975
- Wyprowadzenie ruchu kołowego z centrum Żabna
- Bezpieczne skomunikowanie wszystkich miejscowości gminy Żabno
- Lobbing na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej i jakości szlaków komunikacyjnych na terenie gminy w zakresie infrastruktury niezależnej od samorządu gminnego
- Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej w Gminie Żabno
- Rozbudowa i modernizacja sieci oświetlenia ulicznego
- Rozbudowa sieci chodników
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej takiej jak: ławki, kosze naśmieci itp.
- Stworzenie planu modernizacji oraz poprawy standardu dróg transportu rolnego i połącznie z system ścieżek rowerowych
- Kontynuacja budowy tras rowerowych wałami po stronie Gminy Żabno oraz wzdłuż dróg gminnych do atrakcyjnych miejsc na terenie gminy
- Rozwijanie i profesjonalizacja systemu gospodarki odpadami
- Działania na rzecz poprawy zwiększenia dostępności transportowej i komunikacyjnej
- Działania na rzecz ograniczenia zjawiska wykluczenia komunikacyjnego i poprawa jakości funkcjonowania transportu publicznego
- Wprowadzenie polityki dostępności na terenie gminy Żabno w wymiarze infrastrukturalnym oraz funkcjonalnym

Kierunek działania 9.	Środowisko i adaptacja do zmian klimatu

- Rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy
- Podjęcie działań na rzecz skanalizowania gminy szczególnie w obszarach cechujących się dużym rozproszeniem zabudowy i niską gęstością zaludnienia
- Realizacja rozwiązań prośrodowiskowych wynikających z presji suburbanizacyjnej intensyfikującej się z kierunku miasta Tarnowa
- Rozbudowa systemu małej retencji
- Wprowadzanie kompleksowych rozwiązań z zakresu gospodarowania wodami opadowymi
- Działania lobbingowe na rzecz rozwoju infrastruktury przeciwpowodziowej
- Poprawa efektywności energetycznej budynków, kontynuowanie działań termomodernizacyjnych
- Podjęcie działań na rzecz gazyfikacji gminy (w szczególności miejscowości Podlesie)
- Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w ramach budynków użyteczności publicznej, zasobu komunalnego oraz prywatnych mieszkańców
- Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego
- Działania na rzecz poprawy czystości powietrza – wysoka jakość powietrza
- Niwelowanie niskiej emisji (smogu)
- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz wymiany wysokoemisyjnych indywidualnych źródeł ciepła
- Zachowanie bioróżnorodności terenów atrakcyjnych przyrodniczo
- Działania na rzecz zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców
- Poszerzanie powierzchni zagospodarowanych terenów zielonych
- Podejmowanie działań związanych z transformacją energetyczną
- Wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych
- Wdrażanie rozwiązań związanych z elektromobilnością
- Stworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych

9. Schemat ilustrujący założenia planistyczne

Cześć ideowa	Wizja rozwoju Gminy Żabno w perspektywie roku 2030
	Gmina Żabno zaspokaja potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców poprzez rozbudowany sektor usług społecznych, nowoczesną infrastrukturę publiczną oraz aktywne rozwijanie swoich atutów z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej. Gmina Żabno oferuje wysoki standard życia mieszkańców w każdym wieku, stanowiąc jednocześnie silny ośrodek sportowy. Lokalizacja gminy na granicy województw, bliskości Krakowa i MOF Tarnów umożliwiła wykorzystanie potencjału gospodarczego i poprawienie atrakcyjności rynku pracy. Planowanie przestrzenne, obsługa inwestora i dostępność uzbrojonych gruntów oraz rozwijająca się w symbiozie z naturą działalność gospodarcza, wyróżnia Gminę Żabno w skali subregionu. Gmina Żabno stanowi silny ośrodek Aglomeracji Tarnowskiej, jak również integruje się wewnętrznie poprzez niwelowanie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi częściami gminy. Skuteczna rewitalizacja, atrakcyjne przestrzenie publiczne, wybudowana obwodnica i powstanie chodników wzdłuż dróg wojewódzkich stanowią widoczny znak dokonanej zmiany. Gmina konsekwentnie adaptuje się do zachodzących zmian klimatycznych i zapobiega występowaniu negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych przy jednoczesnej ochronie i dbałości o tereny zielone.
	Misja Gminy Żabno
	Misją samorządu Gminy Żabno jest działanie na rzecz trwałego wzmocnienia poziomu komfortu życia mieszkańców w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Gmina Żabno prowadzeniem stabilnej polityki rozwoju zapewnia warunki dla wzmacniania dobrostanu wszystkich swoich mieszkańców.

Cześć strategiczna i operacyjna

Wymiar społeczny		Wymiar gospodarczy		Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	
Cel strategiczny 1.	Zapewnienie wysokiej jakości usług dla mieszkańców i wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej	**Cel strategiczny 2.**	Wzmacnianie funkcji gospodarczej gminy i jej dywersyfikacja	Cel strategiczny 3.	Integracja przestrzenna i techniczna Gminy Żabno przy zachowaniu dbałości o środowisko naturalne
Kierunek działania 1.	Usługi publiczne: edukacja, oświata i wychowanie	Kierunek działania 5.	Warunki dla rozwoju gospodarczego i planowanie przestrzenne	Kierunek działania 7.	Kompleksowa rewitalizacja
Kierunek działania 2.	Społeczeństwo obywatelskie i mechanizmy współrządzenia	Kierunek działania 6.	Turystyka, rekreacja i czas wolny	Kierunek działania 8.	Infrastruktura techniczna i publiczna
Kierunek działania 3.	Polityka społeczna i mieszkaniowa			Kierunek działania 9.	Środowisko i adaptacja do zmian klimatu
Kierunek działania 4.	Kultura i sport				

10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do *przepisu* wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *„model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. ust. 1. pkt. 4) zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.*

Uwzględniając wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe Gminy Żabno oraz prognozowane zmiany demograficzne, przestrzenne i klimatyczno-środowiskowe opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej gminy, układ komunikacyjny, podstawowe elementy infrastruktury społecznej i technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Żabno. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w nadchodzących latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono działanie na rzecz trwałego wzmocnienia poziomu komfortu życia mieszkańców w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, m. in. poprzez zapewnienie spójności przestrzennej gminy. Aby osiągnąć cele wyznaczone w wizji rozwoju, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia w sposób schematyczny i orientacyjny docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, która odpowiadać ma przyjętym w strategii założeniom rozwojowym. Na rysunku modelu zastosowano uproszczenie kartograficzne: zasięgi i symbole mają charakter poglądowy i nie powinny być interpretowane jako przebieg granic.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Żabno jest jednostką miejsko-wiejską zlokalizowaną w północno-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie tarnowskim. Od południa graniczy z miastem Tarnowem, od zachodu z gminami: Wierzchosławice, Radłów, Wietrzychowice, od północy z gminą Gręboszów, a od wschodu z gminami: Olesno, Dąbrowa Tarnowska i Lisia Góra. Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Żabno oraz 19 miejscowości. Miasto pełni nadrzędną rolę lokalnego centrum, koncentrującego kluczowe funkcje administracyjne, edukacyjne, komunikacyjne i gospodarcze.

Można przyjąć następujący docelowy układ hierarchiczny systemu osadniczego:

Miejscowość	Ranga miejscowości	Wiodące funkcje miejscowości
Żabno	ośrodek główny	administracyjna, usługowa, gospodarcza, mieszkaniowa, rekreacyjna i wypoczynkowa
Ilkowice	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza, gospodarcza
Łęg Tarnowski	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza, gospodarcza, rekreacyjna i wypoczynkowa
Niedomice	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, gospodarcza, usługowa, rekreacyjna i wypoczynkowa
Otfinów	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa
Bobrowniki Wielkie	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza, gospodarcza, rekreacyjna
Chorążec	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Czyżów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Fiuk	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Goruszów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Gorzyce	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Janikowice	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Kłyż	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Nieciecza	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, gospodarcza, usługowa, szkoleniowo-rekreacyjno-sportowa
Odporyszów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, gospodarcza, usługowa, rolnicza, przemysłowo-magazynowa, transportowa, eksploatacja górnicza
Pasieka Otfinowska	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, sportowo-rekreacyjna, wypoczynkowa
Pierszyce	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Podlesie Dębowe	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, rekreacyjna
Siedliszowice	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Sieradza	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, gospodarcza, usługowa, przemysłowo-magazynowo-składowa, eksploatacja górnicza

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Obszar gminy wyróżnia się występowaniem dwóch stref: północnej o charakterze wybitnie rolniczym, oraz południowej zurbanizowanej o potencjalne gospodarczym. Przez bezpośrednie sąsiedztwo Tarnowa, miejscowości położone w południowej części gminy mają charakter podmiejski.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wyróżniono:

- Obszar wielofunkcyjny, na który składają się: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna i zagrodowa wraz z usługami towarzyszącymi
- Obszar aktywności gospodarczej, na który składają się: tereny przemysłowe, tereny eksploatacji górniczej oraz tereny infrastruktury technicznej
- Obszar usług
- Obszar zieleni i rekreacji
- Obszar otwarty, na który składają się: tereny rolnicze, lasy i zadrzewienia, dolina rzeki Dunajec

Główne elementy infrastruktury społecznej

Edukacja i opieka

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki publiczne:

- 2 żłobki (Żabno, Łęg Tarnowski)
- 7 przedszkoli publicznych (Gorzyce, Ilkowice, Łęg Tarnowski – 2 placówki, Nieciecza, Niedomice, Żabno)
- 8 szkół podstawowych (Bobrowniki Wielkie, Ilkowice, Łęg Tarnowski, Nieciecza, Niedomice, Odporyszów, Otfinów, Żabno)

Ponadto w gminie prowadzone są 4 niepubliczne przedszkola: w Odporyszowie, Otfinowie, Pasiece Otfinowskiej i Żabnie.

W zakresie edukacji ponadpodstawowej, w Żabnie funkcjonuje Zespół Szkół Ponadpodstawowych, w skład którego wchodzą Technikum, Liceum Ogólnokształcące oraz Branżowa Szkoła I stopnia.

Kultura i działalność społeczna

Centralnym punktem administracyjnym jest Urząd Miejski w Żabnie. Działalnością kulturalną zajmuje się Gminne Centrum Kultury w Żabnie wraz z Centrum Kulturalno-Oświatowo-Sportowym w Łęgu Tarnowskim oraz Centrum Kulturalnym w Niedomicach. Kolejną instytucją kultury jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna z Żabnie wraz z 4 filiami w Łęgu Tarnowskim, Otfinowie, Niecieczy i Niedomicach. Ponadto w gminie funkcjonują Domy Ludowe i budynki wielofunkcyjne w miejscowościach: Bobrowniki Wielkie, Chorążec, Czyżów, Gorzyce, Ilkowice, Janikowice, Kłyż, Otfinów, Podlesie Dębowe, Siedliszowice.

W zakresie wsparcia społecznego kluczową rolę odgrywa Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie.

Opieka zdrowotna

Świadczenia medyczne dla mieszkańców gminy udziela Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej. Zakład funkcjonuje w 4 jednostkach:

- Przychodnia Rejonowa w Żabnie
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łęgu Tarnowskim
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Otfinowie
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Niedomicach

Sport i rekreacja

Podstawową infrastrukturę sportową i rekreacyjną gminy składają się:

- Boiska typu Orlik w miejscowościach: Łęg Tarnowski, Nieciecza, Żabno
- Boiska przyszkolne w miejscowościach: Łęg Tarnowski, Bobrowniki Wielkie, Sieradza, Otfinów, Niedomice
- 25 placów zabaw i siłowni terenowych
- Ośrodek sportowo-szkoleniowy

Główne elementy infrastruktury technicznej

Infrastruktura wodociągowa

Gmina Żabno jest w pełni zwodociągowana. Źródłem zaopatrzenia w wodę są 3 ujęcia wód podziemnych zlokalizowane w Żabnie, Łegu Tarnowskim i Gorzycach.

Infrastruktura kanalizacyjna

Miasto Żabno jest w całości skanalizowane natomiast na obszarze gminy około 70% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Najgorzej skanalizowanymi miejscowościami są: pasieka Otfinowska, Siedliszowice oraz Gorzyce. Na terenie gminy nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków komunalnych. Ścieki odprowadzane są do punktu zrzutowego w Niedomicach, a dalej kierowane są oczyszczalni ścieków w Tarnowie. W miejscowościach nieskanalizowanych bądź częściowo skanalizowanych odprowadzanie ścieków realizowane jest głównie w systemach indywidualnych.

Infrastruktura gazowa

Cała gmina poza miejscowością Podlesie Dębowe jest zgazyfikowana. Obecnie około 85 % ludności w gminie i 97 % ludności w mieście korzysta dostaw gazu.

Przez obszar gminy przebiegają 4 gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia:

- DN 1000 Pogórska Wola-Tworzeń
- DN 300 Pogórska Wola – Swarzów

- DN 250 Tarnów - Grzybów
- DN 300 Łukanowice - Swarzów

Na terenie gminy zlokalizowane są 4 stacje gazowe zasilające sieć dystrybucyjną:

- stacja redukcyjno-pomiarowa I° i II° w Żabnie
- stacja redukcyjno-pomiarowa I° w Sieradzy
- stacja redukcyjno-pomiarowa I° w Łęgu Tarnowskim
- stacja redukcyjno-pomiarowa I° w Niedomicach

Infrastruktura elektroenergetyczna i zaopatrzenie w ciepło

Przez teren gminy przebiega sieć elektroenergetyczna wysokiego i najwyższych napięć:

- 400 kV Skawina – Rzeszów – Połaniec – Tarnów
- 220 kV Lubocza – Klikowa, Skawina – Klikowa, Połaniec – Klikowa
- dawna 220 kV Klikowa–Niziny
- linie 110 kV zlokalizowane w południowej części gminy.

Energia elektryczna w gminie dostarczana jest poprzez dystrybucyjną sieć średniego i niskiego napięcia. Zapotrzebowanie na energię elektryczną jest w pełni pokrywane przez obecny system elektroenergetyczny. Głównym punktem zasilania gminy jest stacja 110/15 kV Niedomice oraz stacje: 110/30/15 kV Grunwaldzka, 110/15/6 kV Piaskówka, 110/15 kV Oleśnicka znajdujące się poza granicami gminy.

W Żabnie nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ogrzewanie gospodarstw i obiektów użyteczności publicznej opiera się na indywidualnych źródłach ciepła.

System powiązań przyrodniczych

Obszary chronione

Jedyną powierzchniową formą ochrony przyrody na terenie gminy Żabno jest specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – Dolny Dunajec (PLH120085). Jest to istotny element środowiska, obejmujący cenne siedliska nadrzeczne i chroniący rzadkie gatunki roślin i zwierząt.

Zagrożenie powodziowe

Gmina Żabno jest częściowo położona na obszarze zagrożenia powodzią od strony rzeki Dunajec. Na całej długości rzeki gmina chroniona jest wałami przeciwpowodziowymi, obszar szczególnego zagrożenia powodzią leży w tzw. międzywalu.

Złoża i tereny górnicze

Na obszarze gminy udokumentowano łącznie 29 złóż kopalin, głównie piasków i żwirów. Złoża skoncentrowane są w południowej części gminy, w miejscowościach: Sieradza, Bobrowniki Wielkie,

Niedomice, Ilkowice, Żabno. Cześć złóż jest obecnie w eksploatacji – w obrębie gminy wyznaczono 12 obszarów i terenów górniczych.

MODEL STRUKTURY
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
SKALA 1:70 000
N
Gręboszów
Kłyż
Siedliszowice
973
Janikowice
Olesno
Otfinów
Gorzyce
Pierszyce
Goruszów
Wietrzychowice
Pasieka
Otfinowska
Czyżów
Podlesie
Dębowe
Odporyszów
975
Niecieczа
Fiuk
Żabno
Sieradza
Dąbrowa
Tarnowska
Chorążec
975
Niedomice
Radłów
Ilkowice
Lisia
Góra
Łęg
Tarnowski
Bobrowniki
Wielkie
973
RZESZÓW
Miasto
Tarnów
Wierzchosławice
Tarnów
KRAKÓW
STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ
hierarchia jednostek osadniczych:
ośrodek główny
ośrodek wspomagający
ośrodek podstawowy
liczba mieszkańców:
do 500 mieszkańców
501 - 1000 mieszkańców
1001- 4000 mieszkańców
powyżej 4000 mieszkańców
SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH
wody powierzchniowe
obszar szczególnego zagrożenia powodzią
wał przeciwpowodziowy
specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000
udokumentowane złoża kopalin
GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH
przeprawa promowa
droga krajowa
droga wojewódzka
droga powiatowa
projektowana obwodnica
linia kolejowa (nieczynna)
drogi dla rowerów
kierunek rozwoju sieci dróg rowerowych
granica gminy
schematyczny układ funkcjonalno-przestrzenny
obszar wielofunkcyjny
obszar usługowy
obszar aktywności gospodarczej
obszar otwarty
obszar zieleni i rekreacji
Otfinów miejscowości objęte rewitalizacją
GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
Urząd Miejski
Ośrodek Pomocy Społecznej
Centrum Kulturalne / Dom Ludowy
ośrodek zdrowia
boisko wielofunckyjne
żłobek gminny
przedszkole publiczne
publiczna szkoła podstawowa
Zespół Szkół Ponadpodstawowych
GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
linia elektroenergetyczna najwyższych napięć
linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia
gazociąg wysokiego ciśnienia

11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Żabno

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Polityka przestrzenna stanowi fundament zrównoważonego rozwoju każdej gminy, wpływając bezpośrednio na jakość życia mieszkańców, rozwój gospodarczy oraz ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych. W przypadku Gminy Żabno, istotne jest wypracowanie spójnych kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą odpowiadały zarówno na aktualne potrzeby społeczno-gospodarcze, jak i na wyzwania przyszłości. Niniejszy rozdział zawiera kluczowe ustalenia i rekomendacje dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze gminy, uwzględniające uwarunkowania lokalne, cele strategiczne oraz zasady ładu przestrzennego.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy dążyć do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków, jak również przekształcania istniejących systemów melioracyjnych odwadniających na odwadniająco -nawadniające.
- Należy ograniczać zabudowę terenów zagrożenia powodziowego i terenów zalewowych, a ewentualna działalność inwestycyjna musi być zgodna z przepisami odrębnymi.
- Zakazuje się lokalizacji obiektów mogących powodować degradację wód powierzchniowych i podziemnych, gleb i powietrza.
- Zaleca się ograniczenie wytwarzania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w korytarzu ekologicznym Doliny Dunajca.
- Przed zlokalizowaniem zabudowy na terenach zagrożonych ruchami masowymi należy przeprowadzić szczegółowe badania geologiczno-inżynierskie.
- Rekomenduje się ograniczenie zabudowy w zachodniej części gminy, szczególnie w obrębie dawnych starorzeczy.
- Kształtowanie i rozwijanie naturalnych ciągów i korytarzy ekologicznych, w formie zakrzewień i starorzeczy oraz zapewnienie ich ciągłości.
- Ochrona korytarzy ekologicznych powinna polegać na zachowaniu i utrzymaniu odpowiednich warunków siedliskowych w ich granicach oraz na zapewnieniu ich drożności poprzez ograniczenie zabudowy.

- Należy dążyć do zachowania krajobrazu otwartego oraz podjęcia działań na rzecz zwiększenia lesistości obszaru gminy w celu podniesienia retencji, ochrony gleb przed erozją i poprawy warunków bioklimatycznych.
- Rekomenduje objęcie ochroną terenów cennych przyrodniczo i utworzenie na terenie gminy użytków ekologicznych: „Staw w Żabnie", „Staw na gliniankach" w Żabnie. „Staw" w Bobrownikach, „Młaka" w Odporyszowie oraz 7 obszarów w międzywalu Dunajca.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Rekomenduje się utrzymywanie lub wspomaganie utrzymania w należytym stanie technicznym obiektów zabytkowych oraz utworzenie Żabieńskiego Rezerwatu Kulturowego oraz Otfinowskiego Parku Kulturowego.
- Należy dążyć do ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez zachowanie otwartych przestrzeni, zlokalizowanych w Niedomicach, Łęgu Tarnowskim, Żabnie oraz Niecieczy, charakteryzujących się wysokimi wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi.
- Nowa, współczesna zabudowa powinna być kształtowania w nawiązaniu do tradycyjnych form architektonicznych, w zakresie gabarytów, proporcji i kształtu dachów. Dodatkowo należy ograniczyć rozpraszanie zabudowy.
- Należy dążyć do odtwarzania dawnych założeń parkowych.
- Dopuszcza się możliwość ekspozycji i udostępniania dla turystyki krajoznawczej obiektów, które ujęte są rejestrze zabytków wraz z odpowiednim zagospodarowaniem otaczających je terenów.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Rozwój działalności i aktywności gospodarczej w szczególności w Sieradzy, Odporyszowie (w części przylegającej do położonej w gminie Dąbrowa Tarnowska Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Morzychnie) oraz poszerzenie istniejących terenów gospodarczych w Niedomicach.
- Zakłada się rozwijanie południowo-wschodniej części gminy w kierunku gospodarczym, a północnej i północno-wschodniej utrzymanie w kierunku rolnym.
- Rozwijanie zabudowy mieszkaniowej w szczególności w mieście Żabno, miejscowościach zlokalizowanych blisko granicy z Tarnowem mianowicie Łęg Tarnowski, Bobrowniki Wielskie, Ilkowice oraz na terenach w bliskości obszarów gospodarczych zapewniających miejsca pracy dla mieszkańców, mianowicie: Sieradza, Niedomice i Odporyszów.

- Zabudowę należy kształtować w formie zwartej, poprzez rozbudowę istniejących struktur osadniczych, z uwzględnieniem historycznych układów ruralistycznych. Należy unikać rozpraszania zabudowy oraz przeciwdziałać niekontrolowanemu wydłużaniu ciągów zabudowy oraz rozpraszania na terenach rolnych.
- Ograniczanie wprowadzania zabudowy bezpośrednio przy granicy kompleksów leśnych, na granicy polno-leśnej oraz bezpośrednio przy zbiornikach wodnych.
- Tworzenie warunków i rozwijanie przestrzeni dla rekreacji oraz wypoczynku weekendowego, m.in. przy ul. Wojska Polskiego w Żabnie oraz przy zalewie „Kakałko".
- Dopuszcza się przeznaczenie opuszczonych zagród na funkcję letniskową.
- Zakłada się uporządkowanie systemu parkowania (zwłaszcza w mieście), odseparowane ruchu pieszego i rowerowego oraz poprawę parametrów i stanów technicznych dróg wraz z usprawnieniem ruchu kołowego w mieście.
- Zakłada się realizację tras rowerowych towarzyszących istniejącemu układowi komunikacyjnemu przebiegającymi przez tereny mieszkaniowe, miejsca atrakcyjne kulturowo i tereny rekreacji i sportu
- Zagęszczanie istniejących struktur osadniczych oraz efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów, m.in. poprzez modernizację i adaptację niewykorzystywanych budynków i lokali na cele mieszkalne.
- Zakłada się realizację infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych.
- Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia powierzchni zalesień na terenie gminy w celu poprawy retencji wodnej, przeciwdziałania erozji gleb oraz polepszenia lokalnych warunków bioklimatycznych, w szczególności we wsiach Odporyszów, Sieradza, Czyżów i Morzychna.
- Na obszarach silnie zurbanizowanych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu należy dążyć do przekształcania istniejących łąk i zakrzewień w tereny zieleni urządzonej, z jednoczesnym zachowaniem i pielęgnacją zieleni cmentarnej – zarówno istniejącej, jak i planowanej.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Zwiększone zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w gminie Żabno wynika z dynamicznych zmian społeczno-demograficznych, rosnącej mobilności mieszkańców oraz atrakcyjności terenów podmiejskich, jako alternatywy dla życia w większych miastach. Kluczowym czynnikiem wpływającym na ten trend jest postępujący proces suburbanizacji, m.in. w Tarnowie, z którym gmina Żabno graniczy od południa. Gmina Żabno, z uwagi na położenie w powiecie tarnowskim i przy granicy z gminą Tarnów, objęta jest optymalnym zasięgiem MOF Tarnowa i stanowić może jego zaplecze mieszkaniowe.

Gmina Żabno leży nad rzeką Dunajec, na terenie równinnym, a lesistość wynosi 3,6%. Niewielką część obszaru obejmuje specjalny obszar ochrony (SOO) Dolny Dunajec. Gmina ta z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze, m.in. żyzne gleby i charakter prowadzonej działalności jest miejscem spokojnym, przyciągającym mieszkańców, którzy chcą przenieść się z zatłoczonych i drogich centrów miast, na tereny podmiejskie, dobrze skomunikowane, bezpieczne i z rozwiniętą infrastrukturą społeczną.

Gmina Żabno jest dobrze skomunikowana z innymi gminami województwa, prze jej teren przebiegają drogi wojewódzkie D973 i DW975. Miasto Żabno leży niedaleko od trasy Warszawa - Kielce - Tarnów - Krynica, w odległości 15 km od Tarnowa i 115 km od Kielc. Również 15 km od Żabna znajduje się węzeł autostrady A4 (Krzyż) Kraków – Rzeszów. Lokalizacja i położenie gminy stanowią jej istotny atut, który wpływać może na przyciągnięcie nowych mieszkańców.

W ostatnich latach liczba mieszkańców gminy nieco się zmniejszyła, a prognozy do 2030 r. wskazują, że będzie ona się nieznacznie zmniejszać, jednakże w wyniku planowanej interwencji oraz inwestycji, które planowane są w gminie należy przypuszczać, że w gminie widoczne będzie zwiększone zapotrzebowanie na zabudowę. W ostatnich pięciu latach liczba mieszkań w gminie zwiększyła się z 5 302 do 5 487, a przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkania na 1 osobę systematycznie wzrasta, co świadczy o rozwijaniu zasobu mieszkaniowego w gminie. W przypadku gminy Żabno, jako miejscowości, w których prognozuje się zwiększone zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, można wskazać: Łęg Tarnowski, Bobrowniki Wielkie, Ilkowice, Sieradza, Niedomice, Odporyszów oraz Żabno, dla których to przesłanki związane ze zwiększeniem zapotrzebowania nieco się różnią. Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych w gminie Żabno wynosi zaledwie 33,38 ha co stanowi 0,7% powierzchni gminy, z czego udział powierzchni według rodzaju zabudowy w powierzchni obowiązujących planów miejscowych - zabudowa mieszkaniowa ogółem wynosił około 15%.

Tereny takie jak Łęg Tarnowski, Bobrowniki Wielkie czy Ilkowice stają się atrakcyjnym wyborem dla osób pracujących w Tarnowie, ale poszukujących bardziej komfortowych warunków życia. Bliskość miasta, dogodny dojazd, rozwinięta sieć drogowa (w tym bliskość zjazdów z autostrady), a także obecność żłobków, przedszkoli i szkół podstawowych znacząco podnoszą wartość tych lokalizacji jako miejsca do osiedlenia się. Potwierdzeniem rosnącego zainteresowania są liczne wnioski o wydanie warunków zabudowy oraz wyraźny napływ nowych mieszkańców. Duża liczba terenów zielonych, place zabaw, boiska typu orlik oraz ogólnie wysoka jakość życia przyciągają osoby szukające równowagi między pracą a życiem prywatnym.

Również w miejscowościach takich jak Sieradza, Niedomice czy Odporyszów obserwuje się wzrost zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, co jest bezpośrednio powiązane z tworzeniem

lokalnych stref gospodarczych i przyciąganiem nowych inwestorów. Gmina obecnie dąży do wzrostu aktywności gospodarczej tych terenów. Prognozowane utworzenie znacznej liczby miejsc pracy generować będzie potrzebę zapewnienia terenów mieszkaniowych w pobliżu powstających zakładów produkcyjnych i usługowych, co dodatkowo zwiększa presję inwestycyjną na te obszary.

W przypadku samego Żabna istotnym impulsem rozwojowym jest planowana budowa obwodnicy, która znacząco poprawi dostępność komunikacyjną miasta i wpłynie na zwiększenie dostępności nowych terenów pod inwestycje. Wzdłuż planowanej trasy powstaną tereny przemysłowe i usługowe, co stworzy nowe miejsca pracy i zwiększy atrakcyjność miasta jako miejsca do życia. W efekcie należy spodziewać się wzrostu zainteresowania budową nowych domów i osiedli mieszkaniowych, zwłaszcza w centralnej części miasta, gdzie kształtuje się spójny układ urbanistyczny.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania i przesłanki – zapewnienie odpowiednich warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego staje się jednym z kluczowych wyzwań w planowaniu strategicznym gminy Żabno. Wyzwaniem jest także tworzenie rezerw mieszkalnych o standardzie miejskim oraz rozbudowa istniejącej sieci osadniczej eliminując zabudowę rozproszoną. Odpowiednia reakcja na te potrzeby, poprzez rozbudowę tradycyjnego systemu osadniczego i rozwój spójnego układu urbanistycznego, pozwoli nie tylko zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na mieszkania, ale również stworzyć atrakcyjne i funkcjonalne warunki życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

- Na terenie gminy dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego, u zbiegu DW973, DW975 i planowanej obwodnicy Żabna.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Realizacja inwestycji celu publicznego na obszarze gminy może odbywać się na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo poprzez wydanie decyzji o lokalizacji takiej inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym lokalizowane będą zgodnie z ustaleniami i w oparciu o Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Budowa linii kolejowej nr 73 Busko – Żabno.

- Budowa obwodnicy Żabna w ciągu dróg wojewódzkich DW 973, DW 975.
- Modernizacja i podniesienie parametrów technicznych drogi wojewódzkiej nr 973 oraz modernizacja drogi 975.
- Realizacja mostu na rzece Dunajec.
- Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej oraz zwiększenie skomunikowania wewnątrz gminy.
- Kontynuacja budowy tras rowerowych wałami po stronie Gminy Żabno oraz wzdłuż dróg gminnych do atrakcyjnych miejsc na terenie gminy

Infrastruktura techniczna

- Rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- Rozwój systemu małej retencji.
- Stworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

Infrastruktura społeczna

- Rozbudowa przychodni w Żabnie.
- Poprawa efektywności energetycznej budynków, kontynuowanie działań termomodernizacyjnych
- Utworzenie ośrodka rekreacji i sportów wodnych w Podlesiu Dębowym i Bobrownikach,
- Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w ramach budynków użyteczności publicznej, zasobu komunalnego oraz prywatnych mieszkańców
- Zwiększenie stopnia zgazyfikowania gminy.
- Powołanie do życia Gminnego Centrum Rekreacji Fizycznej i Turystycznej.
- Tworzenie infrastruktury sportowej oraz sportowo-rekreacyjnej.
- Budowa hali sportowej oraz modernizacje i remonty istniejącej infrastruktury sportowej.
- Rozbudowa Gminnego Centrum Kultury w Żabnie.
- Stworzenie uporządkowanych miejskich terenów zielonych o charakterystyce parkowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, szczególnie poza zabudową miejską i terenami uprzemysłowionymi.
- Tworzenie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, w tym m.in. wieży widokowej, tężni solankowej czy ścieżek.
- Modernizacja Domu Ludowego w Otfinowie i w Siedliszowicach.
- Modernizacja boiska oraz terenu przy ul. św. Jana w Żabnie oraz boiska i terenu przy stawie w Pierszycach.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Przy lokalizacji tego rodzaju urządzeń należy zachować minimalną odległość od zabudowy mieszkaniowej zgodnie z przepisami odrębnymi, a proponowana inwestycja nie może wywoływać uciążliwości, które wykraczać będą poza granice obszaru inwestycji.
- Lokalizacja wskazanych urządzeń powinna być realizowana na podstawie zapisów zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Zakazuje się lokalizacji tego rodzaju inwestycji na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
- Lokalizowanie inwestycji mogących mieć istotny wpływ na środowisko powinno być ograniczane, przedsięwzięcia te powinny być lokalizowane zwłaszcza poza obszarami o szczególnych walorach przyrodniczych i kulturowych oraz poza terenami gdzie występuje duża bioróżnorodność lub gleby o wysokiej jakości rolniczej.
- Zakazuje się lokalizacji na obszarze gminy przedsięwzięć, które w szczególności mogą powodować degradację wód powierzchniowych i podziemnych, gleb i powietrza.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Rekomenduje się stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi intensywnej produkcji rolnej, m.in. poprzez ograniczanie podziałów gruntów rolnych oraz wspieranie tworzenia dużych, zwartych gospodarstw poprzez procesy scalania i wymiany działek.
- Zakazuje się realizacji wszelkich obiektów kubaturowych oraz urządzania wysypisk i składowisk na terenach gleb wysokich klas.
- Zakłada się intensyfikację specjalistycznej produkcji rolniczej, sadowniczej oraz przetwórstwa, jak również usług okołorolniczych poprzez wykorzystanie warunków sprzyjających produkcji rolnej, głównie w północnej części gminy.
- Zakłada się powiększanie powierzchni leśnych poprzez zalesienia terenów poeksploatacyjnych.
- Zaleca się kontynuowanie rolniczego wykorzystania terenu w Dolinie Dunajca .
- Należy wspierać i promować mniejsze gospodarstwa rolne z zachowaniem metod tradycyjnych.
- Tereny gleb wysokich klas oraz tereny leśne powinny być chronione, a ich przeznaczanie na cele nieleśne i nierolnicze powinno być ograniczone, a ewentualne zmiany dopuszczalne są tylko w uzasadnionych przypadkach.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Kształtowanie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji powinno być zgodne z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Żabno na lata 2024-2030.
- Wokół zbiorników poeksploatacyjnych dopuszcza się realizację zabudowy i zagospodarowania służącego rozwojowi usług turystyki, sportu i rekreacji – dostosowanych do lokalnych potrzeb i możliwości.
- Jako podstawową formę zagospodarowania terenów pogórniczych wskazuje się rekultywację w kierunku wodnym, która polegać będzie m.in. na zabezpieczeniu brzegów i uporządkowaniu otoczenia powstałych akwenów.
- Na terenach poeksploatacyjnych, po zakończeniu działalności wydobywczej, należy przyjąć kierunek rekultywacji oparty na funkcji rekreacyjnej, szczególnie jako przedłużenie istniejącej wodnej strefy wypoczynkowej zlokalizowanej w miejscowości Bobrowniki Wielkie po stronie zachodniej.
- Dopuszcza się powiększenie powierzchni leśnych, poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych w celu przywrócenia naturalnych siedliskowo lasów.

WYBRANE USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIEKSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

SKALA 1:70 000

- Utworzenie ośrodka rekreacji i sportów wodnych w Podlesiu Dębowym i Bobrownikach
- PK – Utworzenie Otfinowskiego Parku Kulturowego
- RK – Utworzenie Żabieńskiego Rezerwatu Kulturowego
- Rozbudowa przychodni w Żabnie
- Budowa hali sportowej
- Rozbudowa Gminnego Centrum Kultury w Żabnie
- Budowa obwodnicy Żabna w ciągu dróg wojewódzkich DW 973, DW 975
- Budowa linii kolejowej nr 73 Busko-Żabno
- Objęcie ochroną terenów cennych przyrodniczo i utworzenie na terenie gminy użytków ekologicznych
- Rozwój działalności i aktywności gospodarczej w szczególności w Sieradzy, Odporyszowie oraz poszerzenie istniejących terenów gospodarczych w Niedomicach
- Ograniczenie zabudowy terenów zagrożenia powodziowego i terenów zalewowych
- Rozwój zabudowy mieszkaniowej w szczególności w mieście Żabno oraz w miejscowościach: Łęg Tarnowski, Bobrowniki Wielskie, Ilkowice, Sieradza, Niedomice i Odporyszów

Kształtowanie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji zgodne z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Żabno na lata 2024-2030

- obszar rewitalizacji
- obszar zdegradowany

OZNACZENIA OGÓLNE

hierarchia jednostek osadniczych:

- ośrodek główny
- ośrodek wspomagający
- ośrodek podstawowy

- droga krajowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- linia kolejowa (nieczynna)

- granica gminy

schematyczny układ funkcjonalno-przestrzenny

- obszar wielofunkcyjny
- obszar usługowy
- obszar aktywności gospodarczej
- obszar otwarty
- obszar zieleni i rekreacji
- wody powierzchniowe

12. Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. ust. 3. pkt. 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych działań. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami rozdziału 13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii. Analiza wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań i zostanie poddana gruntownej analizie w ramach zaplanowanych procesów ewaluacji.

L.p. kierunku działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2024)	Oczekiwany rezultat w 2030 roku	Źródło danych
I	Kierunek działania 1. Usługi publiczne: edukacja, oświata i wychowanie	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	22,3%	wzrost	BDL GUS
II	Kierunek działania 2. Społeczeństwo obywatelskie i mechanizmy współrządzenia	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców	3,00	wzrost	BDL GUS
III	Kierunek działania 3. Polityka społeczna i mieszkaniowa	Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców	299,3	wzrost	BDL GUS
IV	Kierunek działania 4. Kultura i sport	Liczba zorganizowanych imprez artystyczno-rozrywkowych i sportowych w gminie	22	wzrost	BDL GUS
V	Kierunek działania 5. Warunki dla rozwoju gospodarczego i planowanie przestrzenne	Procent powierzchni gminy objętej MPZP	0,5%	wzrost	UG Żabno
VI	Kierunek działania 6. Turystyka, rekreacja i czas wolny	Wybudowanie na terenie gminy tężni solankowej	-	wzrost	UG Żabno
VII	Kierunek działania 7. Kompleksowa rewitalizacja	Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych	-	wzrost	UG Żabno
VIII	Kierunek działania 8. Infrastruktura techniczna i publiczna	Długość dróg dla rowerów	4,3 km	wzrost	BDL GUS
IX	Kierunek działania 9. Środowisko i adaptacja do zmian klimatu	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	76,7%	wzrost	BDL GUS

III Wdrażanie

13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. ust. 3. pkt. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu – Burmistrz Żabna przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Żabnie, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz Żabna przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Żabnie i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Żabna.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Miejskiego w Żabnie oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Żabnie, Rada Miejska.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik, Burmistrz Żabna, Rada Miejska.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Żabna, przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Żabnie wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 12. Rezultaty planowanych działań.
- Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2024 (ewaluacja on-going) i 2030 roku (ewaluacja ex-post).
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Ewaluacje (szczególnie ta o charakterze on-going) ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej przez Burmistrza Żabna wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Żabna.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2024 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji, lub opracowania nowej strategii na kolejne lata.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu, bądź opracowaniu nowego dokonywana będzie przez Burmistrza Żabna we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Żabnie, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miejskiej w Żabnie.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

14. Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. ust. 3. pkt. 9) ramy finansowe i źródła finansowania* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu województwa małopolskiego,
- środki budżetu państwa,
- środki funduszy celowych;
- środki z budżetu Unii Europejskiej z programów takich jak m.in:
    - Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 (FEM);
    - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS);
    - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG);
    - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS);
    - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC);
- inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej

Diagnoza stanowi integralny element procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030. Jej celem jest przedstawienie pełnego obrazu uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych oraz klimatyczno-środowiskowych, które determinują kierunki polityki rozwojowej samorządu.

W związku z pracami nad nową wersją Strategii postanowiono również zaktualizować diagnozę, uzupełniając ją o najnowsze dostępne dane statystyczne oraz informacje pozyskane z raportów i dokumentów gminnych. W analizie zestawiono zarówno dane historyczne, jak i aktualne, co pozwala na uchwycenie zmian, trendów i dynamiki rozwoju w poszczególnych obszarach.

Analiza danych zastanych

1. Ogólna charakterystyka i uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Żabno zlokalizowana jest we wschodniej części województwa małopolskiego i wchodzi w skład powiatu tarnowskiego. Leży nad rzeką Dunajec w północno - zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Gmina położona jest na terenie równinnym na 190 m n.p.m. i ciągnie się wzdłuż Dunajca aż do rzeki Wisły. Gmina Żabno w ujęciu administracyjnym jest gminą miejsko-wiejską z siedzibą władz samorządowych w mieście Żabno, umiejscowionego w jej środkowej części.

Gmina Żabno jest dobrze skomunikowana z innymi gminami województwa. Miasto Żabno leży niedaleko od trasy Warszawa - Kielce - Tarnów - Krynica, w odległości 15 km od Tarnowa i 115 km od Kielc. Również 15 km od Żabna znajduje się węzeł autostrady A4 (Krzyż) Kraków – Rzeszów. Gmina posiada 3 własne ujęcia wody: w Żabnie, Łęgu Tarnowskim i Gorzycach oraz dodatkowo ma możliwość poboru wody z ujęć miasta Tarnowa poprzez odcinek 17 km magistrali wodnej z ujęcia na Dunajcu. Dzięki temu gmina ma duże zasoby zaopatrzenia w wodę, a także ma możliwość zachowania dużych rezerw.

Na terenie gminy występują żyzne gleby, takie jak urodzajne mady, piaszczysto - gliniaste oraz darniowo - bielicowe o klasie: I, II-IV, co w połączeniu z dobrymi warunkami klimatycznymi oraz najdłuższym w Polsce okresie wegetacji (trwającym ponad 220 dni), ma dobry wpływ na rozwój produkcji rolnej w regionie. W związku z tym gmina dysponuje nadwyżką produkcji rolnych wobec realnych potrzeb lokalnego rynku

1.1 Podział administracyjny Gminy Żabno

Gmina Żabno leży w powiecie tarnowskim i jest jedną z 16 gmin wchodzących w skład tego powiatu. Gmina graniczy od południa z miastem Tarnów, od zachodu z gminami Radłów i Wietrzychowice poprzez rzekę Dunajec, od północy z gminą Gręboszów i od wschodu z gminami: Olesno, Dąbrowa Tarnowska i Lisia Góra.

Według danych GUS w 2024 r. powierzchnia całej gminy stanowiła niewiele ponad 7% powierzchni całego powiatu tarnowskiego i wynosiła 102 km^2, w tym 11 km^2 stanowił obszar miejski i 91 km^2 obszar wiejski. Do największych miejscowości zlokalizowanych w gminie należą: Łęg Tarnowski, miasto Żabno, a najmniejsze pod względem powierzchni to Goruszów. Jako gmina miejsko-wiejska posiada zarówno cechy miejskie (w granicach administracyjnych miasta Żabno) oraz wiejskie.

W skład gminy wchodzą miasto Żabno i 19 sołectw: Bobrowniki Wielkie, Chorążec, Czyżów, Fiuk, Goruszów, Gorzyce, Ilkowice, Janikowice, Kłyż, Łęg Tarnowski, Nieciecza, Niedomice, Odporyszów, Otfinów, Pasieka Otfinowska, Pierszyce, Podlesie Dębowe, Siedliszowice, Sieradza.

1.2 Rys historyczny Żabno

Historycznie na rozwój gminy miało wpływ położenie geograficzne przy trakcie biegnącym z Wojnicza i Pilzna przez Tarnów do Opatowca i Nowego Miasta Korczyna. Osadnictwo na tym terenie według różnych podań historycznych miało miejsce już epoce kultury łużyckiej, a badania wskazują na istnienie na tym obszarze grodziska już na przestrzeni VII-X wieku. Najstarsze pisemne wzmianki na temat Żabna pochodzą z XII wieku odnośnie nadania tych ziem rycerzowi Świętosławowi przez Księcia Bolesława Wstydliwego. Na podstawie tych dokumentów nie da się jednak rozstrzygnąć, czy wtedy osada miała nadane prawa miejskie. Pierwsze pisemne wzmianki o prawach miejskich w przypadku Żabna pojawiają się w dokumencie Królowej Jadwigi ze stycznia 1385 r. z którego wynikało, że w tym czasie Żabno miało już nadane prawa miejskie.

Ze względu na położenie komunikacyjne miasta, cotygodniowo odbywały się tam jarmarki gdzie handlowano suknem, nabiałem, owocami oraz zbożem. Prawo do jarmarków nadano miastu w 1487 r. jako przywilej królewski. Warto przy okazji wspomnieć, że tradycja jarmarków przetrwała po dziś dzień. Z kolei z zapisków Długosza można się dowiedzieć, że w XV w. na terenie miasta znajdowały się dwa kościoły Świętego Ducha i Świętego Krzyża. Parafia pw. Ducha Świętego w Żabnie była erygowana w 1374 r. i należała ona do najstarszych w okolicy.

Miasto podczas swej historii wielokrotnie ulegało zniszczeniu w wyniku wojen. W 1501 r. zostało spalone przez Tatarów, a następnie podczas najazdu szwedzkiego w 1655 r. zostało ponownie zniszczone przez wojska kozackie z oddziałów Rakoczego. Pomimo zniszczeń w mieście rozwijało się rzemiosło. Jego rozkwit przypadał na XVII w., kiedy to w 1675 r. powołano do życia cech rzemieślniczy w Żabnie. Kolejne nieprzychylne czasy dla miasta następowały w XVIII w. kiedy w 1799 r. wybuchł pożar, który zniszczył właściwie całe miasto wraz z kościołem p.w. Ducha Świętego. Kościół został odbudowany przez księdza Józefa Dulembę ze środków pochodzących ze wsparcia finansowego Funduszu Religijnego. Następnie w 1873 r. miasto zostało wyniszczone przez wybuch epidemii cholery, w wyniku której zmarło wielu mieszkańców. Pierwsza Wojna Światowa również miała wpływ na zniszczenia jakie nastąpiły w Żabnie z powodu linii frontu przebiegającej wzdłuż rzeki Dunajec. W trakcie Drugiej Wojny Światowej spora część ludności została wywieziona na roboty do Niemiec, a dla społeczności żydowskiej zamieszkującej miasto zorganizowano getto, jednak po jakimś czasie zamieszkujących tam Żydów rozstrzelano, a getto zlikwidowano. Żabno zostało wyzwolone w styczniu 1945 r. przez wojska radzieckie. W XIX wieku mieszkańcy Żabna trudnili się przede wszystkim rolnictwem oraz handlem. Pierwszy zakład produkcyjny jakim była cegielnia w Żabnie otwarto w 1905 r. Lata powojenne w historii Żabna stanowią okres wzrostu gospodarczo-społecznego i kulturowego miasta i gminy. Obecnie w Żabnie dobrze rozwinięta jest sfera usługowa oraz drobny

przemysł, w szczególności metalowy i przetwórczy (przetwórstwo warzyw), a także dwie fabryki świeczek. Ważną rolę odgrywa również firma Bruk-Bet, będąca producentem kostki brukowej i wyrobów betonowych, której siedziba znajduje się w Niecieczy.

2. Uwarunkowania wewnętrzne

2.1 Sfera społeczna

2.1.1 Demografia

Stan ludności w gminie miejsko-wiejskiej Żabno ulegał nieznacznemu, ale systematycznemu zmniejszeniu na przestrzeni lat. Na podstawie danych GUS od 2015 do 2019 r. spadek ten sięga zaledwie 1%. Po 2019 r. proces depopulacji w gminie wyraźnie przyspieszył. W latach 2020–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się z 18 630 do 18 330 osób, co oznacza spadek o ok. 1,6% w ciągu zaledwie czterech lat. Tempo ubytku ludności jest więc wyraźnie wyższe niż w poprzednim badanym okresie. Prognozy GUS wskazują, że w latach 2025–2030 tendencja ta będzie kontynuowana, a populacja gminy spadnie poniżej 17,8 tys. mieszkańców. W perspektywie całej dekady 2020–2030 oznacza to spadek liczby ludności o ok. 5%.

Z kolei procentowy udział osób w wieku senioralnym 65+ w ogólnej populacji mieszkańców gminy Żabno jest stosunkowo wysoki na tle innych gmin powiatu tarnowskiego. Pod tym względem gmina Żabno plasuje się na 3 pozycji pod względem wielkości tego zjawiska zaraz po gminach Wietrzychowice i Wierzchosławice. W 2024 r. odsetek osób 65+ w gminie osiągnął już 18,7% ogółu mieszkańców, co oznacza wzrost o ponad 2,5 p.p. w ciągu pięciu lat. Proces ten przebiega szybciej niż średnio w powiecie tarnowskim (z 15,1% do 17,4%). Gmina na równi z gminą Szarzyna utrzymała wysoką, 3. pozycję w rankingu gmin o najwyższym udziale seniorów.

Analiza piramidy wieku mieszkańców gminy Żabno w latach 2019-2024 pokazuje wyraźne zmiany w strukturze demograficznej. W najmłodszej grupie 004 lata liczba dzieci spadła z 844 w 2019 r. do 720 w 2024 r., czyli o blisko 15%. W grupie 10-14 lat ubytek wyniósł 25 osób (z 950 do 925), a w grupie 15-19 lat liczba mieszkańców spadła z 931 do 919. Wyjątkiem jest grupa 5-9 lat, gdzie w badanym okresie odnotowano wzrost liczby dzieci z 892 do 945 (+6%).

W przedziale wieku 25-34 lata odpływ mieszkańców jest jeszcze bardziej widoczny. W 2019 r. w gminie mieszkało 1 462 osób w wieku 25-29 lat, a w 2024 r. już tylko 1 071, co oznacza spadek o 391 osób (-27%). Wśród grupy 30-34 lata liczba mieszkańców zmniejszyła się z 1 551 do 1 205, czyli o 346 osób (-22%). Tak wyraźny ubytek tej grupy świadczy o odpływie młodych dorosłych i zmniejszeniu lokalnego potencjału rozwojowego i zawodowego.

W rocznikach 35-54 lata liczba mieszkańców pozostaje stosunkowo stabilna. W grupie 35-39 lat w 2024 r. mieszkało 1 423 osób, czyli tylko o 32 osoby mniej niż w 2019 r. (-2%). W przedziale 40-44 lata nastąpił nawet wzrost z 1 290 do 1 516 osób (+18%), co wynika z przesuwania się wyżowych roczników

w strukturze demograficznej. W grupach 45-49 i 50-54 zmiany były niewielkie, liczba mieszkańców oscylowała wokół 1 300–1 330 osób.

Po 60. roku życia widoczny jest stopniowy wzrost liczby mieszkańców, co wiąże się z procesem starzenia się lokalnej społeczności. W grupie 60-64 lata liczba mieszkańców wzrosła z 1 247 do 1 269 (+2%), w 65-69 lat z 946 do 1 164 (+23%), a w 70-74 lata z 679 do 843 osób (+24%).

W przypadku analizy udziału procentowego ludności gminy Żabno według ekonomicznych grup wieku w latach 2015 i 2019 r. nie zauważa się różnic statystycznych, dotyczących zmian udziału procentowego osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym zarówno w gminie jak i na tle powiatu tarnowskiego i całego województwa małopolskiego. Zauważa się niewielki, spadek rzędu 1% w grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej oraz jednocześnie niewielki wzrost rzędu 2% w grupie poprodukcyjnej. Udział procentowy osób w wieku produkcyjnym w gminie Żabno był wyższy w stosunku do obszarów referencyjnych. Nowsze dane wskazują jednak, że po 2019 r. proces starzenia demograficznego w gminie Żabno uległ przyspieszeniu. Udział ludności w wieku produkcyjnym obniżył się z 63,7% w 2019 r. do 60,5% w 2024 r. (–3,2 p.p.), natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł w tym samym okresie z 19,4% do 22,3% (+2,9 p.p.). Grupa przedprodukcyjna pozostała względnie stabilna, na poziomie 17–18%. W porównaniu do średnich dla powiatu tarnowskiego (20,5%) i województwa małopolskiego (21,8%), udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Żabno jest obecnie wyższy, co wskazuje na szczególnie silne wyzwania związane ze starzeniem się populacji.

W kontekście przyrostu naturalnego oraz ruchu naturalnego na 1000 ludności zauważa się korzystne zjawiska społeczne. Przyrost naturalny tylko w 2019 r. przyjmował wartość ujemną, a w okresie 2015 do 2018 r. przyjmował wartości dodatnie. Dodatnie saldo przyrostu naturalnego oznacza, że rodzi się więcej dzieci niż następuje zgonów w odniesieniu do 1000 ludności. W stosunku do danych dla powiatu tarnowskiego i całego województwa małopolskiego zauważa się, że trend jest podobny, z taką różnicą, że zarówno w przypadku powiatu jak i województwa odnotowuje się korzystniejsze dane w tym zakresie niż w gminie. Po 2019 r. sytuacja demograficzna w gminie Żabno uległa wyraźnemu pogorszeniu. Przyrost naturalny, który w latach 2015-2018 pozostawał dodatni, od 2019 r. przyjmuje wartości ujemne. W 2020 r. wskaźnik wyniósł -1,99 na 1000 mieszkańców, w 2021 r. -3,93, a w 2024 r. -3,71. Oznacza to, że od kilku lat w gminie liczba zgonów systematycznie przewyższa liczbę urodzeń. Na tle powiatu tarnowskiego (-1,90 w 2024 r.) oraz województwa małopolskiego (-1,82) sytuacja gminy wygląda niekorzystnie - skala ujemnego przyrostu naturalnego jest tu wyraźnie głębsza. Zjawisko to potwierdza narastające procesy depopulacyjne, które w najbliższych latach będą kluczowym wyzwaniem dla rozwoju gminy.

Saldo migracji na 1000 ludności w latach 2016 do 2019 przyjmuje wartości ujemne co oznacza, że więcej ludzi wyjeżdża niż osiedla się na tym terenie. Dane dla powiatu tarnowskiego wykazują podobny trend, niemniej skala zjawiska jest niższa w stosunku do gminy. Z kolei zjawisko salda migracji na 1000 ludności dla województwa małopolskiego w tym zakresie było korzystniejsze na tle gminy i powiatu przyjmowało wartości dodatnie. Po 2019 r. sytuacja migracyjna w gminie Żabno uległa dużym wahaniom. W 2020 r. odnotowano dodatnie saldo migracji na poziomie +0,8 na 1000 mieszkańców, co oznaczało krótkotrwałe odwrócenie wcześniejszego trendu. Jednak już w kolejnych latach wskaźnik ponownie przyjął wartości ujemne, w 2021 r. wyniósł -1,7, w 2022 r. -0,8, w 2023 r. aż -2,4, a w 2024 r. -1,8. Oznacza to, że w gminie nadal więcej osób się wyprowadza niż osiedla, a skala tego zjawiska jest większa niż w powiecie tarnowskim. Na tle powiatu gmina Żabno wypada niekorzystnie, w 2024 r. powiat zanotował już dodatnie saldo (+0,7), podczas gdy w gminie było ono ujemne (-1,8). Jeszcze wyraźniej różnice widoczne są w porównaniu z województwem małopolskim, które na przestrzeni lat utrzymuje stabilnie dodatnie saldo migracji (w 2024 r. +1,7).

Analiza sytuacji demograficznej gminy wskazuje na pogłębiające się procesy depopulacyjne i starzeniowe. W ostatnich latach tempo spadku liczby mieszkańców przyspieszyło, a jednocześnie znacząco wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie niekorzystnie prezentują się wskaźniki przyrostu naturalnego - od 2019 r. stale ujemne i wyraźnie niższe niż średnie dla powiatu oraz województwa oraz salda migracji, które mimo krótkotrwałej poprawy w 2020 r. ponownie przyjęły wartości negatywne. Oznacza to, że gmina traci mieszkańców zarówno na skutek przewagi liczby zgonów nad urodzeniami, jak i z powodu odpływu migracyjnego. W perspektywie najbliższej dekady (do 2030 r.) można oczekiwać dalszego spadku liczby ludności oraz systematycznego zwiększania udziału seniorów w populacji. Będzie to stanowiło poważne wyzwanie dla lokalnego rynku pracy, systemu edukacji oraz infrastruktury społecznej i zdrowotnej. Wymaga to podjęcia działań strategicznych ukierunkowanych na zatrzymanie młodych mieszkańców, zwiększanie atrakcyjności gminy dla nowych osadników oraz rozwój usług dedykowanych rosnącej grupie osób starszych.

2.1.2 Rynek pracy

Badając rynek pracy w pierwszym rzędzie należy przeanalizować kilka kluczowych parametrów dotyczących statystyk osób pracujących oraz skali bezrobocia w gminie. Według danych GUS, liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2015-2019 spadła o około 32%. W 2015 r. liczba bezrobotnych wynosiła 878 osób, w 2019 r. już 560 osób. W kolejnych latach sytuacja na rynku pracy była bardziej zmienna. W 2020 r., w okresie pandemii COVID-19, liczba bezrobotnych wzrosła do 654 osób, ale już rok później spadła do 559, czyli poziomu zbliżonego do 2019 r. W latach 2022-2023 utrzymywały się niewielkie wahania (613 i 586 osób), natomiast w 2024 r. odnotowano dalszy spadek do 531 osób - najniższego poziomu w całym badanym okresie. Analizując strukturę płci, widać, że w całym okresie liczebnie przeważały kobiety, ale zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn liczba bezrobotnych systematycznie malała. W 2024 r. w rejestrach figurowało 309 kobiet i 222 mężczyzn.

Niestety udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym na terenie gminy jest wysoki w stosunku do innych gmin powiatu tarnowskiego. W 2019 r. współczynnik ten plasował się na pierwszym miejscu wśród gmin powiatu tarnowskiego w przypadku gmin Żabno i Wietrzychowice. Nowsze dane pokazują, że mimo ogólnego spadku liczby bezrobotnych, udział tej grupy wśród osób w wieku produkcyjnym wciąż pozostaje jednym z najwyższych w powiecie tarnowskim. W 2024 r. wskaźnik ten dla gminy wyniósł 4,8%, co plasuje gminę na drugim miejscu pod względem najwyższego bezrobocia zaraz po gminie Wietrzychowice (4,9%). Średnia dla powiatu tarnowskiego kształtowała się na poziomie 3,4%, a w wielu gminach notowano wartości niższe.

W kontekście skali bezrobocia pod względem posiadanego wykształcenia w latach 2015 i 2019 r. konsekwentnie najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a następnie z policealnym i średnim zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. Z kolei najniższy odsetek wśród bezrobotnych zarejestrowanych stanowią osoby z wykształceniem średnim i wyższym. W 2024 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych w gminie wciąż stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (170 osób - 32,0%), następnie z policealnym i średnim zawodowym (143 - 26,9%) oraz z gimnazjalnym i poniżej (100 - 18,8%). Osoby z wykształceniem wyższym pozostają najmniej liczną grupą (66 - 12,4%). W porównaniu z 2015 r. nastąpiła istotna redukcja liczebności w grupach niższych kwalifikacji: zasadnicze zawodowe - z 307 do 170 (-45%), gimnazjalne i poniżej - z 204 do 100 (-51%), a policealne/średnie zawodowe - z 207 do 143 (-31%).

Wśród osób bezrobotnych w zakresie czasu pozostawania bez pracy w latach 2015 i 2020 konsekwentnie najliczniejszą grupę osób stanowią bezrobotni poniżej 3 miesięcy, przy czym zauważa się spadek rzędu 11 pp. w 2020 r. w stosunku do 2015 r. Również liczną grupę stanowiły osoby trwale bezrobotne, czyli pozostające bez pracy w okresie dłuższym niż 24 miesiące. W przypadku tej grupy

odnotowuje się wzrost o 8 pp. W 2020 r. wobec 2015 r., co można uznać za zjawisko niekorzystne. W kolejnych latach struktura ta nadal się zmieniała. W 2024 r. udział osób pozostających bez pracy krócej niż 3 miesiące wyniósł 22,2%, co oznacza utrzymanie wyraźnie niższego poziomu niż w 2015 r. (32,2%). Równocześnie odsetek osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy) wzrósł z 31,7% w 2020 r. do 38,2% w 2024 r. - najwyższego w badanym okresie. Stabilny pozostawał udział osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (13,9% w 2024 r.) oraz 12–24 miesięcy (15,1% w 2024 r.).

W liczbach bezwzględnych w 2024 r. w gminie było 118 osób bezrobotnych krócej niż 3 miesiące, 57 osób w przedziale 3-6 miesięcy, 74 osoby w przedziale 6-12 miesięcy, 80 osób w przedziale 12-24 miesiące oraz 203 osoby pozostające bez pracy dłużej niż 2 lata. W porównaniu do 2015 r. (208 osób długotrwale bezrobotnych) widać, że liczebność tej grupy praktycznie się nie zmieniła, co świadczy o utrzymującym się, trwałym problemie bezrobocia długookresowego w gminie.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w przedziałach wiekowych, najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku: 25-34, następnie 35-44 i 45-54 lata. Porównując dane za lata 2015 i 2019 widać, że grupy te są konsekwentnie najliczniejsze wśród zarejestrowanych bezrobotnych, niemniej w 2019 r. zauważa się wzrost bezrobotnych w grupie wiekowej 35-44 lata o niespełna 3 pp. W kolejnych latach, do 2024 r., struktura bezrobocia według wieku pozostaje podobna. Największą grupę nadal stanowią osoby młode w wieku 25-34 lata (144 osoby, 27,1% ogółu bezrobotnych), a następnie roczniki 35-44 lata (141 osób, 26,6%) oraz 45-54 lata (93 osoby, 17,5%). Warto jednak zwrócić uwagę, że udział grupy 25-34 lata zmniejszył się w stosunku do 2019 r. (z 32% do 27,1%), podczas gdy w przedziale 35-44 lata nastąpił wzrost udziału (z 21,4% do 26,6%). Dane te potwierdzają, że coraz większy problem z utrzymaniem zatrudnienia dotyczy osób w średnim wieku, a nie tylko młodych wchodzących na rynek pracy.

W 2024 r. w gminie Żabno liczba pracujących wynosiła 6 752 osoby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 368,3. Jest to wynik niższy zarówno od średniej dla powiatu tarnowskiego (385,9 pracujących na 1000 mieszkańców), jak i od średniej dla województwa małopolskiego (422,2 na 1000 mieszkańców). Dane te pokazują, że gmina Żabno charakteryzuje się mniejszym poziomem aktywności zawodowej ludności w porównaniu do szerszego otoczenia regionalnego.

Podsumowując, rynek pracy w gminie Żabno w 2024 r. charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem bezrobocia w ujęciu bezwzględnym (531 osób - najmniej od 2015 r.), ale równocześnie wysoką stopą bezrobocia równą 4,8%, co plasuje gminę wśród obszarów o największej skali problemu w powiecie tarnowskim. Struktura bezrobotnych wskazuje na utrzymujący się problem długotrwałego pozostawania bez pracy - udział tej grupy wzrósł do 38,2%. Coraz bardziej widoczne staje się też przesunięcie ciężaru bezrobocia z osób młodych na osoby w średnim wieku (35–44 lata). Jednocześnie

wskaźnik zatrudnienia (368 pracujących na 1000 mieszkańców) pozostaje niższy od średnich wartości powiatowych i wojewódzkich, co pokazuje, że gmina nadal potrzebuje intensywnych działań wspierających aktywizację zawodową i tworzenie miejsc pracy.

2.1.3 Sektor edukacji

Do jednych z ważniejszych zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z realizacją upowszechniania edukacji w ramach kształcenia ogólnego. Ma to na celu zapewnienie mieszkańcom powszechnego dostępu do nauczania, a co za tym idzie, wszechstronnego rozwoju intelektualnego i zawodowego. Z kolei jednostką odpowiedzialną za kształcenie zawodowe i ponadpodstawowe na terenie gminy jest powiat tarnowski.

W 2024 roku organizacja i obsługa placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Żabno była realizowana przez Zakład Obsługi Samorządowych Szkół i Przedszkoli w Żabnie. Jednostka ta zapewniała obsługę kadrową, finansowo-księgową oraz sprawy socjalne pracowników żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, stołówek szkolnych i świetlic.

W 2024 roku na terenie gminy funkcjonowały 22 placówki oświatowe, w tym 14 prowadzone przez gminę (2 żłobki, 5 przedszkoli publicznych i 7 szkół podstawowych, w tym jeden zespół szkoły i przedszkola) oraz 8 prowadzonych przez podmioty inne niż samorząd (m.in. przedszkola niepubliczne oraz szkoły katolickie i stowarzyszeniowe). Łącznie nauczaniem przedszkolnym objętych było 662 dzieci, a w szkołach podstawowych uczyło się 1 162 uczniów w placówkach gminnych oraz 201 uczniów w szkołach prowadzonych przez inne podmioty.

W 2024 roku na oświatę i wychowanie gmina Żabno przeznaczyła 46,8 mln zł, co oznacza wzrost o blisko 9,5 mln zł w porównaniu do roku 2023. Na jednego ucznia przypadały średnie wydatki bieżące w wysokości 19,4 tys. zł, z czego subwencja oświatowa pokrywała 17,9 tys. zł, a dopłata z budżetu gminy wynosiła ok. 1,5 tys. zł na ucznia[5]

Chcąc ocenić zadania realizowane przez władze samorządowe oraz jakość kształcenia na terenie gminy Żabno, poddano analizie sektor szkolnictwa. Na podstawie danych GUS w 2019 r. łączna liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na tysiąc dzieci w wieku 3-5 lat wynosiła 874 i w tym względzie odnotowano wzrost rzędu 7% do 2015 r. W kolejnych latach obserwuje się dalsze zwiększanie dostępności wychowania przedszkolnego. W 2020 r. wskaźnik ten spadł chwilowo do 804, jednak już w 2021 r. wyniósł 857, a w 2022 r. osiągnął poziom 919. W 2024 r. liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na tysiąc dzieci w wieku 3–5 lat sięgnęła 945. Przekłada się to na rosnący odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, który wzrósł z 87,4% w 2019 r. do aż 94,5% w 2024 r. Oznacza

[5] Raport o stanie gminy za 2024 r.

to, że prawie każde dziecko w wieku 3–5 lat w gminie Żabno korzysta z wychowania przedszkolnego. Dane te wskazują na bardzo dobrą dostępność usług wychowania przedszkolnego i systematyczne zwiększanie uczestnictwa dzieci w edukacji na najwcześniejszym etapie.

W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 sytuacja w gminie Żabno przez długi czas była stabilna, w latach 2015-2021 odsetek dzieci objętych opieką żłobkową oscylował wokół 3%. Przełom nastąpił w 2022 r., kiedy wskaźnik ten wzrósł ponad pięciokrotnie, osiągając 16,3%, a w 2023 r. 17,4%. To poziom znacznie wyższy niż średnia dla powiatu tarnowskiego (7,9%) i zbliżony do średniej wojewódzkiej (18,6%). Dynamiczny wzrost po 2021 r. wskazuje na znaczącą poprawę dostępności instytucjonalnej opieki nad najmłodszymi dziećmi w gminie, co może mieć pozytywne przełożenie na aktywność zawodową rodziców, zwłaszcza kobiet.

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty pokazuje, że osiągnięcia uczniów w ostatnich latach są zbliżone do średnich w powiecie, choć pozostają nieco niższe niż średnie wojewódzkie. W 2025 r. średni wynik z języka polskiego wyniósł 68,6%, co było wynikiem wyższym niż średnia powiatowa (67,6%), lecz minimalnie niższym od średniej wojewódzkiej (67,9%). Z matematyki uczniowie uzyskali 53,5%, czyli nieco poniżej średniej powiatu (54,8%) i wyraźnie poniżej średniej wojewódzkiej (56,3%). Najlepiej wypadły wyniki z języka angielskiego – w 2025 r. w gminie osiągnęły one poziom 70,9%, co jest wyraźnie powyżej średniej powiatowej (68,4%), choć wciąż niżej niż w województwie (72,3%). Dane te pokazują, że edukacja w gminie jest na stabilnym poziomie, a szczególnie dobre wyniki odnotowuje się w nauce języka angielskiego.

W zakresie współczynnika skolaryzacji netto gmina Żabno plasuje się na poziomie 86,3% w 2019 r. i 90,3% w 2024 r. To wynik zbliżony do średnich powiatowych. Na tle gmin powiatu Żabno wypada stabilnie, poprawiając wskaźnik o 4 p.p. w analizowanym okresie.

Na terenie gminy nie ma żadnej placówki edukacyjnej o charakterze szkoły specjalnej. Dzieci i młodzież o takich potrzebach korzystają z nauki w placówkach zlokalizowanych w okolicznych gminach na terenie powiatu tarnowskiego. Natomiast gmina Żabno zapewnia transport dla uczniów zamieszkujących na terenie gminy i pobierających naukę w szkołach specjalnych.

2.1.4 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

W ramach opieki szpitalnej mieszkańcy gminy Żabno korzystają z usług Szpitala Powiatowego w Dąbrowie Tarnowskiej oraz szpitali w Tarnowie (Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza i Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika), a także Szpitala Powiatowego w Brzesku. Placówki te zapewniają

kompleksową opiekę zdrowotną w zakresie lecznictwa szpitalnego, ambulatoryjnego oraz ratownictwa medycznego.

Chorzy na terenie gminy miejsko-wiejskiej Żabno mogą także korzystać z pomocy zdrowotnej udzielanej przez Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żabnie. Zakład ten w ramach działalności udziela usługi ambulatoryjne i świadczenia medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistycznej oraz usługi diagnostyczne (badania laboratoryjne). Przychodnia powstała w 2001 r. i ramach struktury na terenie gminy działają łącznie 4 placówki w tym:

- Przychodnia Rejonowa w Żabnie
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Niedomicach
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łęgu Tarnowskim
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Otfinowie

Tabela 3 Charakterystyka Służby Zdrowia w gminie miejsko-wiejskiej Żabno (stan na rok 2019 i 2024)

	2019	2024
Przychodnie		
ogółem	6	7
praktyki lekarskie w miastach	1	1
praktyki lekarskie na wsi	1	1
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	3	4
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu		
przychodnie ogółem	4	4
Podstawowa opieka zdrowotna – liczba porad		
ogółem	46 562	51316
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	46 562	51316
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie		
ogółem	50 676	55479
Apteki ogólnodostępne - wskaźniki		
apteki	8	5
farmaceuci	9	8
ludność na aptekę ogólnodostępną	2 359	3666

Pomoc społeczna i opieka zdrowotna mają bezpośredni wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionu, jednocześnie stanowiąc znaczną część składową wydatków budżetowych gminy. Realizacja usług publicznych jest niezwykle kosztowna, porównywalna z wydatkami przeznaczonymi na realizację zadań związanych z edukacją. Dlatego także warto jest przeanalizować ten sektor działalności będących w gestii władz gminnych.

W latach 2019–2024 liczba przychodni w gminie Żabno wzrosła z 6 do 7, co przełożyło się na poprawę wskaźnika liczby placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. mieszkańców z 3 do 4. Liczba

porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zwiększyła się w tym czasie z 46,6 tys. do 51,3 tys., a liczba porad ambulatoryjnych ogółem z 50,7 tys. do 55,5 tys. Wskazuje to na rosnące zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne mieszkańców gminy.

Z drugiej strony pogorszyła się sytuacja w zakresie dostępności do aptek. Liczba aptek ogólnodostępnych spadła z 8 do 5, co oznacza wzrost liczby mieszkańców przypadających na jedną placówkę z 2 359 do 3 666 osób. W tym samym okresie liczba zatrudnionych farmaceutów zmniejszyła się z 9 do 8, co dodatkowo ogranicza dostępność usług farmaceutycznych.

W gminie jednostką odpowiedzialną za realizację zadań związanych z pomocą społeczną jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie. Na podstawie danych GUS w ostatnich latach liczba osób objętych pomocą społeczną na terenie gminy ma tendencję spadkową. W analizowanym okresie od 2015 - 2019 r., liczba osób objętych pomocą społeczną na 10 tys. ludności spadła o 33%, co uznaje się za zjawisko pozytywne. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności zmalała z 668 osób do 447 osób w 2019 r. Trend spadkowy był kontynuowany również po 2019 r. W latach 2019-2023 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zmniejszyła się z 447 do 284 osób, czyli o kolejne 36,5%. co wskazuje na poprawę sytuacji socjalnej mieszkańców gminy oraz mniejsze zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne.

Inne badane parametry także wskazują na zmniejszenie skali zjawiska dotyczącego udzielanej pomocy społecznej na terenie gminy miejsko-wiejskiej Żabno. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego analogicznie do powyższych danych także spadał, na przestrzeni badanego okresu 2015-2019 r. o 33%. W tym przypadku najwyższy spadek dotyczy także grupy poniżej kryterium dochodowego rzędu 51%. Biorąc z kolei pod uwagę liczebność gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, w analogicznym okresie także obserwuje się trend spadkowy rzędu 17%, z czego najwyższy odsetek dotyczy grupy poniżej kryterium dochodowego - 37%. W grupie rodzin powyżej kryterium dochodowego zaobserwowano wzrost 9% w badanym okresie. Na poziomie ogólnym należy uznać, że z usług pomocy społecznej z roku na rok korzysta mniej liczna grupa beneficjentów, co może wynikać z poprawy ich warunków życiowych. W kolejnych latach trend ten był jeszcze wyraźniejszy. W okresie 2019-2023 liczba beneficjentów spadła z 447 do 284 osób, czyli o 36,5%. Podobny kierunek zmian widoczny jest także w danych dotyczących gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, ich liczba zmniejszyła się z 370 w 2019 r. do 229 w 2023 r. (-38%). W tym czasie liczba gospodarstw poniżej kryterium dochodowego spadła ze 160 do 115 (-28%), a gospodarstw powyżej kryterium dochodowego z 210 do 114 (-46%).

2.1.5 Bezpieczeństwo publiczne i aktywność obywatelska

Na terenie gminy Żabno jednostką zapewniającą bezpieczeństwo publiczne jest Komisariat Policji w Żabnie. Również w ramach bezpieczeństwa publicznego Gmina objęta jest działaniem Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie. W ramach tej struktury w Żabnie prowadzi działalność 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 3 jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratownictwa wyposażone w sprzęt do gaszenia pożarów i ratownictwa drogowego - OSP Żabno, OSP Łęg Tarnowski OSP Niedomice. Przy jednostkach OSP na terenie gminy Żabno aktywnie działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, skupiające około 90 członków.[6]

Jednostki OSP na terenie gminy:

1. OSP Żabno
2. OSP Bobrowniki Wielkie
3. OSP Gorzyce
4. OSP Ilkowice
5. OSP Kłyż
6. OSP Łęg Tarnowski
7. OSP Nieciecza
8. OSP Niedomice
9. OSP Odporyszów
10. OSP Otfinów
11. OSP Pasieka Otfinowska
12. OSP Siedliszowice
13. OSP Sieradza

W 2024 r. jednostki OSP z terenu Gminy Żabno dysponowane były do 234 zdarzeń (dla porównania w 2023 r. – 185 zdarzeń), w tym do:

- 60 pożarów,
- 161 miejscowych zagrożeń,
- 13 alarmów fałszywych.

Jednym z zadań należących do Burmistrza Gminy Żabno jest pełnienie roli Szefa Obrony Cywilnej polegającej na koordynowaniu działań w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Podlegają mu Formacje Obrony Cywilnej wyposażone w sprzęt ratowniczy. Jeśli skala zagrożenia przewyższa możliwości gminy, może się zwrócić o pomoc do specjalistycznych jednostek, czy służb działających w strukturach powiatu tarnowskiego lub województwa małopolskiego.

W 2024 roku na bieżąco realizowano zadania wynikające z ustawy o obronie Ojczyzny. Gmina Żabno uczestniczyła w ćwiczeniach oraz treningach:

- ćwiczenia obronne Stałego Dyżuru,
- trening Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania,
- ćwiczenie doskonalące pk. „Grudzień 2024”.

[6] Raport o stanie gminy za rok 2024 r.

Przeprowadzono przegląd i aktualizację planów obronnych. W ramach realizacji zadań obronnych, zgodnie z Planem Kontroli z zakresu realizacji zadań obronnych w 2024 r., przeprowadzono kontrolę w Urzędzie Miejskim w Żabnie na stanowisku Inspektora ds. OC i wojskowych w zakresie prowadzenia dokumentacji Punktu Kontaktowego Urzędu Miejskiego w Żabnie. Przygotowano również plan kontroli z zakresu realizacji zadań obronnych w 2025 r., obejmujący realizację zadań operacyjnych wynikających z Planu Operacyjnego Funkcjonowania Gminy Żabno.[7]

[7] Raport o Stanie Gminy Żabno za 2024 rok.

2.2 Sfera gospodarcza

2.2.1 Profil gospodarczy Gminy Żabno i struktura lokalnej gospodarki

Wszystkie przedstawione analizy w rozdziale dotyczącym przedsiębiorczości zostały przygotowane na podstawie danych GUS. Na terenie gminy w roku 2019 zarejestrowanych było 1 262 podmiotów gospodarki narodowej i w stosunku do roku 2015 notowany jest wzrost o 13%. Wśród wszystkich zidentyfikowanych firm w gminie dominują przedsiębiorstwa sektora prywatnego (blisko 97% podmiotów), a w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowią około 80%, co jest wielkością porównywalną do innych gmin w Polsce o podobnej wielkości i zasobach demograficznych.

W kolejnych latach trend rozwojowy przedsiębiorczości utrzymał się. W 2024 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej wyniosła 1 518, co oznacza wzrost o 20% względem 2019 r. oraz o 36% względem 2015 r. Zdecydowaną większość nadal stanowi sektor prywatny (1 481 podmiotów, czyli 97,6% ogółu), w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 1 213 firm (ok. 80%). Sektor publiczny pozostaje stabilny (34 podmioty). Na uwagę zasługuje także wzrost liczby spółek handlowych w sektorze prywatnym ze 83 w 2019 r. do 108 w 2024 r. (+30%). Jednocześnie obserwuje się niewielki, ale systematyczny wzrost znaczenia fundacji (z 3 do 6 podmiotów) oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych (z 45 do 49).

Liczba przedsiębiorstw Przekłada się to na wskaźnik 83 podmiotów na 1000 mieszkańców – wartość wyższą niż jeszcze w 2019 r. (66,9), choć nadal niższą niż średnia w powiecie tarnowskim (90,0) i województwie małopolskim (146,0).

Struktura wielkościowa podmiotów gospodarczych wskazuje jednoznacznie na dominację mikroprzedsiębiorstw (0–9 pracowników), których liczba wzrosła z 1 196 w 2019 r. do 1 449 w 2024 r. Firmy małe (10–49 pracowników) utrzymywały się na poziomie 53–56, a średnie (50–249 pracowników) – stabilnie na poziomie 11. W gminie funkcjonują także 2 podmioty z grupy 250–999 zatrudnionych, natomiast nie występują przedsiębiorstwa o zatrudnieniu powyżej 1000 osób.

Na uwagę zasługuje dynamika przedsiębiorczości – liczba nowo rejestrowanych podmiotów wahała się w przedziale od 95 (2020 r., okres pandemii) do 138 (2019 r.), natomiast w 2024 r. odnotowano 117 nowych rejestracji. Równocześnie w tym samym roku wyrejestrowano 76 firm, co świadczy o stosunkowo wysokiej rotacji, ale także o żywym obrocie gospodarczym.

Jeśli chodzi o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, ich liczba w relacji do mieszkańców również wzrosła – z 52,5 na 1000 mieszkańców w 2019 r. do 66,0 w 2024 r. Wartości te są niższe od średnich dla powiatu tarnowskiego (75,0) i województwa małopolskiego (107,0), ale pokazują rosnącą aktywność przedsiębiorczą na terenie gminy.

Jeśli chodzi o profil gospodarki biorąc pod uwagę analizę struktury firm wpisanych do rejestru REGON według sekcji PKD 2007, analizując dane z 2019 r. w gminie Żabno najliczniej reprezentowane są podmioty działające w sektorze handlu hurtowego i detalicznego, następnie budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Jest to dość typowy profil przedsiębiorczości w porównaniu do innych gmin o podobnej wielkości i potencjale demograficzno-gospodarczym. Na przestrzeni badanych lat, zauważalny jest ponad 12% wzrost liczby zarejestrowanych firm. W 2019 r. liczba podmiotów gospodarczych była równa 1262. W kolejnych latach trend wzrostowy utrzymał się. W 2024 r. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON wyniosła 1 518, co oznacza wzrost o 20% względem 2019 r. Najliczniejszą grupę nadal stanowią podmioty z sekcji G handel hurtowy i detaliczny (342 firmy), jednak dynamiczny wzrost zanotowano w sektorze budownictwa (sekcja F), gdzie liczba podmiotów zwiększyła się z 279 do 363, czyli o 30%. Wzrost widoczny jest również w sekcji przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) z 150 do 167 firm.

Na uwagę zasługują także inne obszary usługowe: sekcje S i T (pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników) - wzrost z 88 do 124 podmiotów (+41%), sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) - z 41 do 59 firm (+44%), sekcja N (działalność związana z obsługą rynku) - z 28 do 45 (+61%) oraz sekcja P (edukacja) - z 42 do 53 (+26%).

2.2.3 Atrakcyjność inwestycyjna gminy

W 2024 r. Gmina Żabno zrealizowała znaczące przedsięwzięcia inwestycyjne, których łączna wartość wydatków majątkowych wyniosła ponad 26,6 mln zł. Dominującym kierunkiem były projekty transportowe i drogowe, finansowane w dużej mierze z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oraz Programu Polski Ład. Najważniejsze inwestycje obejmowały m.in. rozbudowę drogi gminnej ul. Zamoście w Łęgu Tarnowskim i Żabnie wraz z przebudową mostu (ponad 5,9 mln zł), budowę wyniesionego przejścia dla pieszych w centrum Żabna oraz modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Równolegle prowadzono modernizacje i remonty budynków gminnych, w tym Domu Ludowego w Chorążcu, Klubu Senior+ w Żabnie czy budynku MGZGK. Inwestowano także w obiekty kultury i sportu, wykonano monitoring w parku miejskim, zmodernizowano ogrodzenie boiska w Niedomicach czy zamontowano system nagłośnienia i oświetlenia sceny w Domu Ludowym w Otfinowie.

Istotnym kierunkiem była również gospodarka komunalna i ochrona środowiska, kontynuowano rozbudowę sieci kanalizacji i wdrażano projekty związane z odnawialnymi źródłami energii. Dzięki udziałowi w programie „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej Małopolski” mieszkańcy zyskali możliwość montażu instalacji OZE, wspieranych środkami unijnymi.

Władze gminy aktywnie przygotowują się także do strategicznych inwestycji infrastrukturalnych, w tym budowy obwodnicy Żabna, której realizacja ma poprawić bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców centrum, szczególnie w kontekście rosnącego ruchu tranzytowego po otwarciu mostu w Borusowej.
Na terenie gminy rozwijane są także tereny inwestycyjne. Największy kompleks zlokalizowany jest w Sieradzy, gdzie wyznaczono obszar o powierzchni ok. 12 ha, dobrze skomunikowany z siecią dróg powiatowych i wojewódzkich. W połączeniu z bliskością węzła autostrady A4, kolejowym układem transportowym i dogodnym położeniem względem Tarnowa, gmina stanowi atrakcyjną lokalizację dla przedsiębiorców

2.3 Środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe

2.3.1 Uwarunkowania przyrodnicze

Gmina Żabno leży w północno-zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Tereny gminy rozciągają się na terenach równinnych na wysokości do 190 m n.p.m., wzdłuż rzek Dunajec oraz Wisły. Na terenie gminy w większości znajdują się żyzne gleby darniowo-bielicowe i piaszczysto-gliniaste, przy czym w północnej części doliny Dunajca zlokalizowane są urodzajne gleby madowe. Rodzaj gleby oraz sprzyjające warunki klimatyczne miały wpływ na rozwój rolnictwa w regionie, co jednak miało niekorzystny wpływ na tereny leśne, które w ramach upływu czasu stopniowo były wycinane na rzecz pozyskania terenów uprawnych.

Obecnie tereny leśne zajmują wyłącznie 3,6% powierzchni całej gminy. Pod względem przyrodniczo – leśnym obszar gminy Żabno należy do krainy VI Małopolskiej, dzielnicy 11 - Wysoczyzn Sandomierskich i dzielnicy 10 - Niziny Sandomierskiej. Tereny leśne zlokalizowane są głównie w środkowo-wschodniej części gminy Żabno. Największa powierzchnia leśna znajduje się w sołectwie Sieradza, następnie w sołectwach Odporyszów, Podlesie Dębowe i Żabno, a najmniejsze w sołectwach Nieciecza, Łęg Tarnowski i Pasieka Otfinowska. Lasy na terenie gminy Żabno są własnością po części osób prywatnych, lub stanowią własność komunalną gminy, ogółem w gminie jest to blisko 1000 właścicieli obszarów leśnych nadzorowanych przez Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska. Na terenie gminy pod względem udziału siedliskowych typów lasu występuje duże zróżnicowanie: bory – 0,8 %, bory mieszane – 57 %, lasy mieszane – 31 %, lasy – 5,5 %, olsy – 5,7 %. Na poziomie ogólnym stan sanitarny lasów gminy Żabno jest zadawalający, pomimo że są położone w strefie oddziaływania emisji przemysłowych. Na terenie gminy znajdują się również pomniki przyrody ożywionej, zlokalizowane w Łęgu Tarnowskim, Odporyszowie, Siedliszowicach, Żabnie i Ilkowicach.

W 2021 roku w Polsce utworzono Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolny Dunajec" (kod: PLH120085) w ramach sieci Natura 2000 chroniący bezpośrednio dolny odcinek rzeki Dunajec. Obszar ten został wyznaczony zgodnie z wymogami dyrektywy siedliskowej jako "Site of Community

Importance" (SCI/SAC). Co istotne, granica obszaru dosłownie pokrywa się z biegiem rzeki Dunajec, chroniąc cenne dolinne siedliska, a także znajdujące się tam rzadkie gatunki zwierząt (np. ptaki siewkowe) i roślin.

2.3.2 Gospodarka odpadami

Od roku 2013 r. na mocy nowego systemu gospodarki odpadami Gmina zobowiązana jest do organizacji systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Odpady komunalne odbierane są wyłącznie z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy. Z kolei Właściciele nieruchomości niezamieszkałych prowadzący działalność gospodarczą, różnego rodzaju instytucje, zakłady pracy, itp. zobowiązani są do podpisania indywidualnych umów na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotami do tego uprawnionymi.

W związku z obowiązkiem segregacji odpadów, w gminie obowiązują specjalne zasady dotyczące sposobów postępowania z odpadami w podziale na: odpady komunalne zmieszane, surowce wtórne, odpady budowlane, odpady wielkogabarytowe, bioodpady, odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych i odpady uliczne. Gmina organizuje punkty selektywnego zbierania odpadów, do których mieszkańcy mogą oddawać zebrane odpady oraz zapewnia miejsca odbioru ww. odpadów. Biorąc pod uwagę porównanie ilości odpadów zebranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości zebranych odpadów w ciągu roku w gminie Żabno na poziomie ogólnym według danych GUS za rok 2019 w sposób selektywny zebrano 27% odpadów, z gospodarstw domowych 21%, a z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) 36%. Do niekorzystnych zjawisk należy zakwalifikować to, iż na terenie gminy według danych GUS w 2019 r. znajdowało się 1 dzikie wysypisko śmieci o powierzchni 950 m^2, co stanowczo należy do zjawisk niepożądanych, które powinny być w miarę możliwości zwalczane.

Nowsze dane wskazują na dalszy, systematyczny wzrost selektywnej zbiórki odpadów. W 2020 r. zebrano w ten sposób 32,1% odpadów z gospodarstw domowych, w 2021 r. - 35,9%, a w 2022 r. - 36,6%. W kolejnych latach wskaźnik nadal rósł, osiągając 37,4% w 2023 r. i 41,2% w 2024 r. Oznacza to wzrost o blisko 15 p.p. w stosunku do 2019 r. i wyraźną poprawę skuteczności segregacji.

2.3.3 Potencjalna atrakcyjność turystyczna

Gmina Żabno niewątpliwie posiada spory potencjał do rozwoju turystyki, biorąc pod uwagę atrakcyjne położenie, a także na zlokalizowane tu zabytki oraz miejsca kultu religijnego. Dzięki temu w gminie Żabno panują dogodne warunki do uprawiania turystyki. Wśród ciekawych obiektów i atrakcji turystycznych można wymienić:

- Muzeum Jana Wnęka
- Pałac w Łęgu Tarnowskim
- Kościół w Otfinowie i w Żabnie
- Ratusz w Żabnie
- Cmentarz żydowski w Żabnie
- Stadion Piłkarski Nieciecza KS
- Rynek w Żabnie
- Stadion Miejski w Żabnie

Wśród wymienionych atrakcji na szczególna uwagę zasługuje Muzeum Jana Wnęka przez wzgląd na patrona Jana Wnęka, lokalnego artysty rzeźbiarza, którego prace mogą tam być podziwiane przez zwiedzających. Artysta ten na zlecenie proboszcza z Odporyszowa wykonał blisko 300 rzeźb z lipowego drewna, które stanowiły ozdobę kościoła. Do dziś zachowało się 100 prac tego cenionego lokalnego artysty. Jan Wnęk nazywany jest Ikarem z Odporyszowa, gdyż od dzieciństwa wykazywał zainteresowania sztuką rzeźbiarstwa, ale także latającymi ptakami. Łącząc oba zamiłowania i umiejętności rzeźbiarskie skonstruował coś na kształt prototypu lotni o kształcie skrzydeł ptaka. Szkielet został wykonany z drewna jesionowego na którym zostało rozpięte cienkie płótno, impregnowane olejem lnianym. Konstruktor wykonał pierwsze krótkie loty próbne ze wzgórz zlokalizowanych w jego okolicy. Pierwszy pokazowy lot odbył się podczas odpustu w 1866 r. kiedy to Wnęk skoczył z wieży kościoła na wysokości 45 m i długość tego lotu wynosiła około 2 kilometry. Wydarzenie to zostało odnotowane w kalendarzu krakowskim. Konstruktor jeszcze wielokrotnie podczas różnego rodzaju świąt kościelnych dokonywał pokazowych lotów. Niestety ostatni z nich, w roku 1869 zakończył się nieszczęśliwym upadkiem i twórca w wyniku doznanych obrażeń zmarł. Postać Jana Wnęka jest niezwykle znacząca dla regionu.

Na terenie gminy znajduje się także wiele szlaków turystycznych. Do szczególnie atrakcyjnych należą te położone wzdłuż rzeki Dunajec, przepływającej przez gminę. Do najatrakcyjniejszych szlaków na terenie gminy można zaliczyć:

- Żółty: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Radgoszcz – Szczucin (w sumie 35 km)
- Niebieski: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Zalipie – Gręboszów – Ujście Jezuickie (w sumie 39 km).

Także warte omówienia w kontekście atrakcyjności turystycznej regionu są ścieżki rowerowe przebiegające praktycznie przez cały obszar gminy. Korzystając z wytyczonych ścieżek turyści mają możliwość zwiedzić wszystkie najpiękniejsze i najciekawsze miejsca zlokalizowane w gminie i cieszyć się pięknymi widokami podczas wycieczek. Ścieżki rowerowe, podobnie jak szlaki turystyczne,

przebiegają także wzdłuż Dunajca. Dla osób spoza gminy dostępne są noclegi w ramach działających gospodarstw agroturystycznych zlokalizowanych w Żabnie, Sieradzy oraz w Gorzycach. Zaplecze gminy Żabno umożliwia zarówno korzystanie z jego walorów turystycznych dla jej mieszkańców jak i osób przyjezdnych. Istnieje możliwość spędzania czasu w sposób czynny aktywny korzystając ze szlaków turystycznych jak i ścieżek rowerowych oraz odpoczynku nad wodą czy to jako plażowicze, czy wędkując. Cieszy się tu powodzeniem turystyka o charakterze weekendowym jak i krótkich wyjazdów np. w trakcie długich weekendów czy wolnych dni od pracy. Najczęściej jako turyści do gminy Żabno przyjeżdżają głównie mieszkańcy Tarnowa, Krakowa oraz innych miast położonych w pobliżu. Dlatego warto położyć nacisk na rozwój turystyki i zaplecza, aby osoby przyjeżdżające do gminy znalazły tutaj wygodne miejsca do spędzania czasu, ale także noclegowe i gastronomiczne, ponieważ obecną bazę noclegową stanowi jeden hotel, zlokalizowany w Żabnie.

2.3.4 Kultura, sport i rekreacja

W rozdziale dotyczącym szeroko rozumianej kultury ważnym czynnikiem podlegającym analizie jest działalność odpowiednich struktur, których celem jest rozpowszechnianie i angażowanie społeczności gminy w tym zakresie. Instytucje odpowiedzialne za realizację działalności w zakresie krzewienia kultury w regionie są: Gminne Centrum Kultury w Żabnie oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie. Główne cele, jakie realizują oba ośrodki, dotyczą przede wszystkim pielęgnowania tradycji i dziedzictwa kulturalnego gminy oraz aktywizacji mieszkańców do udziału w organizowanych wydarzeniach. Ważnym elementem ich misji jest także kreowanie korzystnego wizerunku gminy.

Gminne Centrum Kultury w Żabnie mieści się w dużym, funkcjonalnym i nowocześnie wyposażonym budynku, a instytucja obejmowała swoim zasięgiem również Centrum Kulturalno-Oświatowo-Sportowe w Łęgu Tarnowskim oraz Centrum Kulturalne w Niedomicach. Instytucja regularnie organizuje koncerty, wystawy, spektakle teatralne, spotkania autorskie oraz imprezy masowe i okolicznościowe, a liczba wydarzeń i uczestników pokazuje jej duży wpływ na życie kulturalne gminy.

W 2024 r. GCK zrealizowało 96 wydarzeń, w tym 26 koncertów, które zgromadziły ponad 14 tys. osób. Odbyło się również 17 wystaw, zwiedzanych łącznie przez ponad 4 tys. osób, m.in. „Magia kolorów" Mariusza Kumięgi czy „Jan Wnęk - chłopski Ikar". Ważnym przedsięwzięciem był Małopolski Przegląd Teatrów Lalkowych „O Wielką Nagrodę Zająca Poziomki", organizowany we współpracy z MCK „Sokół" w Nowym Sączu - jedno z kluczowych wydarzeń teatralnych w regionie. Tradycyjnie odbywały się także konkursy i festiwale, takie jak Regionalny Konkurs Kolęd i Pastorałek czy Festiwal Piosenki Harcerskiej.

W ramach Centrum działają zespoły muzyczne i folklorystyczne, które odgrywają istotną rolę w promocji gminy: zespół wokalny „Cantabile”, zespół „40% Bluesa”, folklorystyczne grupy „Otfinowianie” i „Bobrowianie” oraz Grupa Teatralna „Ad Hoc”. Ich działalność w 2024 r. zaowocowała licznymi widowiskami i sukcesami na przeglądach regionalnych i ogólnopolskich. „Otfinowianie” zrealizowali m.in. widowisko „Jak my po łojcach majotki dzielili”, a „Bobrowianie” zdobywali wyróżnienia w konkursach kolędniczych i tanecznych, występując również przy okazji lokalnych uroczystości patriotycznych i dożynek.

Centrum Kultury w Żabnie realizuje także liczne projekty finansowane ze środków zewnętrznych. W 2024 r. zrealizowano m.in. projekt „Anioł musi mieć skrzydła… - dziedzictwo Ikara znad Dunajca”, w ramach którego odbyły się warsztaty artystyczne i koncert folkowy. Z kolei dzięki środkom z KPO wprowadzono zajęcia z wykorzystaniem gogli VR i sztucznej inteligencji oraz przeprowadzono szkolenia dla animatorów kultury. Warto wspomnieć również o projekcie „Z kulturą za pan brat” finansowanym z Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego, w ramach którego odbyły się koncerty i wydarzenia plenerowe. GCK w 2024 r. było również wydawcą „Nowej Gazety Żabnieńskiej” - bezpłatnego dwumiesięcznika o tematyce lokalnej.

Obok działalności GCK, ważną rolę w życiu kulturalnym gminy pełni Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie. Struktura Biblioteki obejmowała filie w Łęgu Tarnowskim, Otfinowie, Niecieczy i Niedomicach, a także punkt biblioteczny w Domu Pomocy Społecznej w Sieradzy. Księgozbiór Biblioteki liczył 71 tys. woluminów oraz ponad 1300 audiobooków, a w samym 2024 r. zbiory wzbogaciły się o blisko 3 tys. nowych książek. Biblioteka odnotowała 2475 aktywnych czytelników, którzy wypożyczyli ponad 53 tys. publikacji. Biblioteka organizuje liczne wydarzenia, w 2024 r. przygotowała 23 wystawy, 13 spotkań autorskich, 7 konkursów, zajęcia biblioteczne i spektakle. Dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania z autorami. Biblioteka aktywnie uczestniczy w ogólnopolskich akcjach czytelniczych (Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek, Tydzień Bibliotek), a także realizuje projekt „Mała Książka Wielki Człowiek”, kierowany do dzieci w wieku przedszkolnym. W 2024 r. w ramach promocji książki i czytelnictwa zorganizowano ponad 70 spotkań w okresie ferii i wakacji, w których uczestniczyło blisko 1,5 tys. dzieci.

Na terenie gminy działa osiem klubów, m.in. LKS „Ikar” Odporyszów, MLKS „Polan” Żabno, KS „Bruk-Bet Termalica” Nieciecza czy LKS „Łęgovia” w Łęgu Tarnowskim, które aktywnie angażują mieszkańców w różne dyscypliny sportowe.

Do najważniejszych wydarzeń 2024 roku należały: XIX Uliczny Bieg Pamięci im. Jana Pawła II, rozgrywki o Puchar Burmistrza Żabna w piłce nożnej, siatkówce i tenisie stołowym oraz IX Ogólnopolski Festiwal Tańca Towarzyskiego „Latino Cup Żabno 2024”. Wydarzenia te nie tylko promowały aktywność

fizyczną, lecz także integrowały lokalną społeczność i budowały rozpoznawalność gminy w regionie i kraju.

Oprócz licznych miejsc do wypoczynku, szczególnie wzdłuż Dunajca, warto także wspomnieć w ramach tematu dotyczącego rekreacji, o atrakcji jaką jest Kąpielisko w Podlesiu Dębowym (Zalew Kakałko). Miejsce to jest chętnie odwiedzane przez mieszkańców gminy jak i osoby przyjezdne. Odbywają się tutaj biwaki, liczne imprezy okolicznościowe. Miejsce to przyciąga także wędkarzy, którzy także mogą brać udział w takich atrakcjach jak: zawody wędkarskie całodobowe i zimowe zawody wędkarskie.

2.4 Infrastruktura techniczna

2.4.1 Infrastruktura drogowa

Drogi zlokalizowane w gminie miejsko-wiejskiej Żabno tworzą gwiaździsty układ, co sprzyja komunikacji pomiędzy pobliskimi gminami w województwie małopolskim. Dla gminy ma również duże znaczenie bliskie położenie od węzła autostrady A4 (Krzyż) Kraków - Rzeszów wynoszące tylko 15 km, co ułatwia transport w ruchu krajowym. Przez gminę Żabno przebiega również kolej.

Szlaki komunikacyjne przebiegające przez teren gminy, mają duże znaczenie w regionie.

Najważniejsze drogi wojewódzkie to:

- DW - 973 Busko Zdrój – Nowy Korczyn
- DW – 975 Dąbrowa Tarnowska- Żabno-Radłów- Wierzchosławice - Wojnicz-Zakliczyn- Dąbrowa

Również ważną rolę w systemie komunikacji w gminie odgrywa sieć dróg powiatowych. Wśród nich można wymienić drogi łączące gminę Żabno z:

- gminą Tarnów i miastem Tarnów
- gminą Radłów,
- gminą Dąbrowa Tarnowska,
- gminą Olesno,
- gminą Gręboszów,
- z gminą Wietrzychowice przez przeprawę promową na Dunajcu w Siedliszowicach

W ramach komunikacji w gminie pomiędzy sołectwami również ważną rolę odgrywają drogi gminne. Łącznie, przez gminę Żabno przebiega 25,5 km dróg wojewódzkich, 43,9 km dróg powiatowych oraz 122,76 km dróg gminnych, w tym 24,81 km stanowią drogi miejskie i 97,95 km drogi przebiegające przez obszary wiejskie. Głównym problemem związanym z infrastrukturą drogową w gminie stanowi stan nawierzchni dróg oraz niezadowalające parametry techniczne - jak ostre łuki czy brak poboczy.

W związku z tym w gminie realizowane są prace związane z modernizacja dróg wojewódzkich w ramach działalności Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie. Gmina prowadzi także prace modernizacyjne dróg korzystając ze wsparcia z Funduszu Dróg Samorządowych.

W 2025 roku Gmina Żabno podpisała umowę z Samorządem Województwa Małopolskiego na przygotowanie dokumentacji projektowej obwodnicy Żabna. Przetarg na dokumentację ma zostać ogłoszony jeszcze w 2025 r., a zakończenie prac projektowych planuje się w ciągu dwóch lat. Obwodnica poprowadzi ruch tranzytowy z ronda wjazdowego do Żabna wzdłuż linii kolejowej i rzeki Żabnica, łącząc się z drogą na Otfinów. Inwestycja ma znacząco poprawić bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców centrum.

2.4.2 System transportu publicznego

Obecnie w gminie Żabno nie jest realizowany zorganizowany system transportu publicznego. Brak konieczności organizowania transportu publicznego wynika z bliskiego położenia gminy wzdłuż głównych linii komunikacyjnych. Przewozy pasażerskie realizowane są głównie przez prywatne firmy,

których częstotliwość przejazdów jest regulowana przez potrzeby mieszkańców gminy. Do zadań gminy należy głównie utrzymywanie w zadawalającym stanie technicznym przystanków autobusowych. Infrastruktura przystankowa utrzymana jest w odpowiednim stanie i zaspokaja potrzeby ludności w tym zakresie.

2.4.3 Infrastruktura wodno-ściekowa

Na terenie Gminy Żabno wg GUS w 2019 r. długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wynosiła 197 km, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej – 18 829, a zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wynosiło 30,6 m^3. Z kolei długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 193,7 km, przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 2 915, a ludność korzystająca w gminie z sieci kanalizacyjnej – 14 187 mieszkańców.

W 2019 r. z sieci wodociągowej korzystało 99,8% mieszkańców gminy Żabno, natomiast z sieci kanalizacji sanitarnej – 75,2%. Wskaźniki zwodociągowania są na tym samym wysokim poziomie dla terenów miejskich i wiejskich Gminy Żabno, natomiast stopień skanalizowania na terenach miejskich jest znacząco wyższy (100%) w stosunku do danych dotyczących terenów wiejskich (68.1%) w Gminie Żabno.

Analizując kolejne lata, zauważa się stabilny i wysoki poziom zwodociągowania utrzymujący się na poziomie 99,8% do 2023 r., przy jednoczesnym systematycznym wzroście liczby przyłączy z 4 581 w 2019 r. do 4 917 w 2024 r. Mimo niewielkich spadków liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej (z 18 829 osób w 2019 r. do 18 353 w 2023 r.), rosło zużycie wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca z 30,6 m^3 w 2019 r. do 33,9 m^3 w 2024 r. Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym również zwiększyła się, osiągając w 2024 r. 622,6 dam^3 wobec 577,1 dam^3 w 2019 r.

W zakresie kanalizacji odnotowano rozwój infrastruktury, długość czynnej sieci wzrosła z 193,7 km w 2019 r. do 203,8 km w 2024 r., a liczba przyłączy do budynków zwiększyła się z 2 915 do 3 223. Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie – ok. 14 tys. osób. Systematycznie rosła natomiast ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną, z 333,7 dam^3 w 2019 r. do 347,3 dam^3 w 2024 r.

Tabela 4 Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Żabno w latach 2019-2024.

Wodociągi						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korzystający z sieci wodociągowej [%]	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	bd.
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	4 581	4 650	4 730	4 788	4 840	4 917
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	18 829	18 581	18 511	18 460	18 353	bd.
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam3]	577,1	559,2	568,3	557,7	584,4	622,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m3]	30,6	30	30,6	30,1	31,7	33,9
Kanalizacja						
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	193,7	193,9	194,7	201,6	203,5	203,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2 915	2 962	3 021	3 091	3 154	3 223
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	14 187	14 058	14 051	14 075	14 057	bd.
bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam3]	333,7	326,8	355	321,6	342,5	347,3

Źródło: GUS 2025 r.

2.4.4 Stan zasobów mieszkaniowych

Na podstawie danych GUS w 2019 r. na terenie gminy znajdowało się 4 760 budynków mieszkalnych i na przestrzeni 5 lat od 2015-2019 r. nastąpił wzrost w tym zakresie o 5%. Biorąc pod uwagę przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania, w 2019 r. wynosiła ona około 95 m^2, a powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 26,5 m^2 i ten poziom utrzymuje się w całym analizowanym okresie. Z kolei liczba mieszkań w 2019 r na 1000 mieszkańców wynosiła 278,2 i w tym zakresie także odnotowano wzrost od 2015 r. na poziomie 4%.

W kolejnych latach liczba mieszkań systematycznie rosła z 5 250 w 2019 r. do 5 487 w 2024 r. Towarzyszył temu wzrost liczby izb (z 23 437 do 25 558) oraz powierzchni użytkowej mieszkań (z 499,4 tys. m^2 do 539,3 tys. m^2). Analizując obszar miasta, w latach 2019–2024 liczba mieszkań zwiększyła się z 1 216 do 1 302, a powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła z 115,9 tys. m^2 do 127,4 tys. m^2.

Poniżej przedstawione jest zestawienie tabelaryczne zasobów mieszkaniowych w gminie Żabno na przestrzeni 2019 - 2024 r.

Tabela 5 Zasoby mieszkaniowe gminy Żabno w latach 2019-2024.

Zasoby mieszkaniowe	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina ogółem						
mieszkania	5 250	5 302	5 360	5 405	5 446	5 487
izby	23 437	24 511	24 842	25 103	25 333	25 558
powierzchnia użytkowa mieszkań [m2]	499 444	514 238	522 346	528 087	533 602	539 282
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,81	0,76	0,75	0,74	0,73	0,72
Obszary miejskie						
mieszkania	1 216	1 265	1 282	1 294	1 298	1 302
izby	5 705	6 090	6 187	6 251	6 274	6 298
powierzchnia użytkowa mieszkań	115 874	122 757	124 998	126 309	126 833	127 440
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,74	0,69	0,67	0,66	0,65	0,65
Obszary wiejskie						
mieszkania	4 034	4 037	4 078	4 111	4 148	4 185
izby	17 732	18 421	18 655	18 852	19 059	19 260
powierzchnia użytkowa mieszkań	383 570	391 481	397 348	401 778	406 769	411 842
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,83	0,78	0,77	0,76	0,75	0,74

Źródło: GUS 2025 r.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Żabno są na zadawalającym poziomie i dynamika wzrostu zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich jest na zbliżonym, zrównoważonym poziomie. Jednocześnie zauważalny jest spadek przeciętnej liczby osób przypadających na 1 izbę, co oznacza, że w tym względzie warunki ulegają poprawie z roku na rok. Według danych GUS w 2019 r. najniższe pokrycie na poziomie gminy dotyczy centralnego ogrzewania 79% i dostępu do gazu sieciowego 77%. Pozostałe wymiary wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne wynoszą odpowiednio: dostęp do wodociągu 95%, łazienka 90% i ustęp spłukiwany 92%. Pod względem wyposażenia sytuacja w obszarach miejskich jest zauważalnie lepsza niż na obszarach wiejskich, co jest sytuacją typową w tego typu przypadkach.

W kolejnych latach, do 2024 r., nastąpiła poprawa w zakresie wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Odsetek mieszkań z dostępem do wodociągu wzrósł z 95% w 2019 r. do 99% w 2024 r., z łazienką z 90% do 94%, a z ustępem spłukiwanym z 92% do 95%. Wyraźny postęp widoczny jest także w zakresie centralnego ogrzewania (z 79% do 84%) oraz dostępu do gazu sieciowego (z 77% do 88%). Mimo że w mieście wskaźniki są bliskie pełnego pokrycia (97–99%), to również na obszarach wiejskich notuje się systematyczną poprawę, szczególnie w dostępie do gazu sieciowego, który w ciągu

pięciu lat wzrósł z 72% do 85%. Trend ten świadczy o stopniowym wyrównywaniu warunków mieszkaniowych pomiędzy miastem a wsią w gminie Żabno.

Tabela 6 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Żabno.

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne 2019 r.				
	liczba mieszkań wyposażonych	%	liczba mieszkań wyposażonych	%
Gmina ogółem				
wodociąg	4 973	95%	5 392	99%
ustęp spłukiwany	4 820	92%	5 181	95%
łazienka	4 709	90%	5 131	94%
centralne ogrzewanie	4 165	79%	4 571	84%
gaz sieciowy	4 041	77%	4 773	88%
Obszary Miejskie				
wodociąg	1 198	99%	1 284	99%
ustęp spłukiwany	1 164	96%	1 265	98%
łazienka	1 151	95%	1 260	97%
centralne ogrzewanie	1 059	87%	1 108	85%
gaz sieciowy	1 125	93%	1 261	97%
Obszary wiejskie				
wodociąg	3 775	94%	4 108	99%
ustęp spłukiwany	3 656	91%	3 916	94%
łazienka	3 558	88%	3 871	93%
centralne ogrzewanie	3 106	77%	3 463	84%
gaz sieciowy	2 916	72%	3 512	85%

Źródło: GUS BDL.

Analizując wskaźniki zasobów mieszkaniowych według danych GUS w 2019 r. w gminie Żabno zauważa się mniejszą liczbę mieszkań na 1000 mieszkańców w stosunku do powiatu tarnowskiego i całego województwa małopolskiego. Z kolei porównując wskaźnik powierzchni użytkowej 1 mieszkania dane dla gminy są zbliżone w odniesieniu do powiatu i niższe w stosunku do województwa. Natomiast przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę w gminie jest zauważalnie większa od średniej dla województwa i porównywalna do średniej dla powiatu tarnowskiego. Można zatem stwierdzić, iż pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne sytuacja jest zbliżona do innych gmin w Polsce o podobnej wielkości i zasobach demograficznych.

Dane za 2024 r. wskazują, że w gminie Żabno przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 98,3 m², co oznacza wzrost w stosunku do 2019 r. Z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę zwiększyła się z 26,5 m² w 2019 r. do 29,4 m² w 2024 r. Również wskaźnik liczby

mieszkań na 1000 mieszkańców uległ wyraźnej poprawie z 278,2 w 2019 r. do 299,3 w 2024 r. Oznacza to, że dynamika rozwoju zasobów mieszkaniowych w gminie jest widoczna, a dostępność mieszkań systematycznie rośnie. Na tle powiatu tarnowskiego wartości dla gminy Żabno są bardzo zbliżone, choć nadal pozostają niższe niż średnie dla województwa małopolskiego, gdzie w 2024 r. wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wyniósł aż 396,2.

Tabela 7 Porównanie wskaźników zasobów mieszkaniowych gminy Żabno na tle powiatu tarnowskiego oraz województwa małopolskiego w 2024 r.

	Gmina Żabno	Powiat tarnowski	Województwo małopolskie
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m^2]	98,3	99,9	80,9
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m^2]	29,4	30	32
mieszkania na 1000 mieszkańców	299,3	300,6	396,2

Źródło: GUS 2025 r.

Gmina oczami mieszkańców

W procesie opracowania Strategii Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030 nie może zabraknąć głosu mieszkańców – opinii odnośnie ich miejsca zamieszkania. W związku z powyższym przeprowadzono badanie społeczne w postaci ankiety wśród dorosłych mieszkańców gminy.

W ramach aktualizacji Strategii nie prowadzono nowych badań ankietowych, gdyż dotychczasowe wyniki zachowują swoją aktualność i nadal stanowią podstawę do planowania działań strategicznych. Aktualizacja dokumentu ma przede wszystkim wymiar formalno-prawny i polega na dostosowaniu zapisów do nowych przepisów prawa, a nie na odzwierciedleniu znaczących zmian społeczno-gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na oceny mieszkańców.

W badaniu wzięło udział łącznie 519 mieszkańców gminy. W tabeli 1 zostały zestawione dane obrazujące profil socjo-demograficzny osób, które wzięły udział w badaniu.

Tabela 8 Metryczka, profil socjo-demograficzny badanych

Zmienna	Badanie mieszkańców
Próba badawcza	519 osób
Płeć	51% – kobiety 49% – mężczyźni
Przedział wiekowy	Do 18 – 3% 18-24 – 17% 25-34 – 31% 35-44 – 25% 45-54 – 15% 55-64 – 8% 65 i więcej – 2%
Wykształcenie / szkoła do której uczęszcza	wyższe – 48% średnie – 42% zasadnicze zawodowe – 8% gimnazjalne / podstawowe – 2%
Status na rynku pracy	pracujący – 62% uczeń, student – 14% prowadzący działalność – 9% emeryt, rencista – 4% zajmuje się domem – 5% rolnik – 3% bezrobotny – 2% inne – 2%
Miejsce zamieszkania	wieś – 59% miasto – 41%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Poniżej zostaną szczegółowo omówione wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców zamieszkujących na terenie gminy Żabno.

Wykres 1. Czy uważa Pan(i), że gmina Żabno jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Zdecydowana większość mieszkańców gminy Żabno biorących udział w badaniu uważała, że ich miejsce zamieszkania jest dobre do życia. Wśród ankietowanych 63% respondentów wskazywało na odpowiedzi „zdecydowanie tak" (12%) i „raczej tak" (51%). Udział niezadowolonych respondentów oscylował na poziomie 34%, przy czym odsetek zdecydowanie niezadowolonych wynosił tylko 9%. Niezdecydowanych było 13%. Wyniki badania wskazują na wysoki odsetek osób wyrażających opinię, iż gmina Żabno jest dobrym miejscem zamieszkania.

Wykres 2. Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) gminę Żabno?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Wśród uczestników badania 44% stanowiły osoby zamieszkujące Żabno od urodzenia, a 26% zadeklarowało, że urodzili się w gminie, a ich moja rodzina mieszka tu od kilku pokoleń. Łącznie stanowi to 70% ankietowanych. Osób zamieszkujących w Żabnie od 20 lat i dłużej było 13%, okres zamieszkania 10 – 20 lat zadeklarowało 8% ankietowanych, a około 13% osób biorących udział w badaniu wskazało na 10 lat i krócej.

Wykres 3. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Deklaracje mieszkańców dotyczące ich planów dotyczących miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych 5 lat stanowiły odbicie ocen gminy jako miejsca do życia. Aż 57% ankietowanych zadeklarowało chęć zamieszkania tu, gdzie obecnie. Z kolei 16% deklarowało wolę zamieszkania

w innej miejscowości na terenie województwa małopolskiego, a co 10 badany rozważał zamieszkanie w innej miejscowości w Polsce. Stosunkowo niewiele, bo tylko 7% ankietowanych myślało o wyjeździe za granicę, a 6% o przeniesieniu się do innej miejscowości na terenie gminy.

Uczestnicy badania zostali zapytani o aspekty wpływające korzystnie na jakość życia w gminie. Najwyższej ocenione zostały następujące elementy jakości życia w gminie (wyniki podane poniżej zostały wyznaczone jako suma odpowiedzi „dobrze" i „bardzo dobrze", zaprezentowano wyłącznie te odpowiedzi, które uzyskały powyżej 50% wskazań, czyli szczególnie korzystne).

Tabela 2. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie gminy Żabno, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność – oceny pozytywne

Dostępność miejsc usługowych i handlu	81%
Czystość na terenie miasta	77%
Dostępność szkół, przedszkoli, żłobków	77%
Poziom bezpieczeństwa	74%
Stan instalacji wodnej	60%
Dostępność miejsc parkingowych	59%
Stan dróg	55%
Jakość środowiska naturalnego (np. stan powietrza)	54%
Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego	54%
Dostępność oferty edukacyjnej	53%
Stan instalacji kanalizacyjnej	53%
Czystość na terenach wiejskich	51%
Stan techniczny chodników i oświetlenia	51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Powyższe aspekty należy traktować jako mocne strony gminy w opinii jej mieszkańców. Wśród pozytywnie ocenionych aspektów najwięcej wskazań dotyczyło handlu i usług, czystości w mieście oraz na terenach wiejskich, jakości środowiska naturalnego, w tym stanu powietrza, infrastruktury, dostępności szkół, przedszkoli i żłobków, oraz stan ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego. Również wysoko oceniony został poziom bezpieczeństwa publicznego. W ramach infrastruktury w badaniu pozytywnie oceniono stan instalacji wodnej i kanalizacyjnej oraz dostępność parkingów, stan techniczny dróg oraz chodników i oświetlenia. Wśród korzystnych ocen znalazła się także dostępność oferty edukacyjnej.

Z drugiej strony, jako najmniej korzystne, badani ocenili następujące aspekty (odpowiedzi „źle" i „bardzo źle" zestawione zbiorczo, w zestawieniu zawarto odpowiedzi powyżej 50% wskazań, czyli

szczególnie negatywne). Ukazane w tabeli wymiary zaliczają się do słabych strony gminy w opinii jej mieszkańców.

Tabela 3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie gminy Żabno, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność – oceny negatywne

Dostępność transportu publicznego	78%
Liczba ścieżek rowerowych	74%
Dostępność usług służby zdrowia	73%
Możliwość znalezienia zatrudnienia	67%
Oferta rozrywkowa i spędzania czasu wolnego	66%
Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, skwery, miejsca zielone itp.	60%
Otwartość samorządu na inicjatywy mieszkańców	60%
Odbiór odpadów komunalnych (śmieci)	53%
Możliwość rozwoju/prowadzenia działalności gospodarczej	51%
Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	50%
Możliwość wynajmu mieszkania	50%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Słabe strony gminy Żabno można ocenić jako swoisty wymiar aspiracji wspólnoty lokalnej do wygód dostępnych w dużych ośrodkach miejskich. Najwięcej negatywnych wskazań dotyczyło dostępności transportu publicznego i ścieżek rowerowych, usług medycznych, a także rynku pracy, czyli możliwości znalezienia zatrudnienia oraz rozwoju/prowadzenia działalności gospodarczej. W tej kategorii mieści się także kwestia możliwości wynajmu mieszkania, co z kolei byłoby ważne dla gminy chcąc przyciągnąć osoby w wieku produkcyjnym do przeniesienia się do gminy z innego miejsca zamieszkania. Inne aspekty, które zostały negatywnie ocenione, dotyczyły rozrywki i rekreacji, czyli oferty rozrywkowej i spędzania czasu wolnego, a także dostępności miejsc spędzania wolnego czasu – placów zabaw, skwerów, miejsc zielonych itp. Warto także zwrócić uwagę na to, że aż 60% badanych skarżyło się na brak otwartości samorządu na inicjatywy mieszkańców. Także odbiór odpadów komunalnych (śmieci) został oceniony negatywnie przez ankietowanych. Kwestie związane z jakością oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży również znalazły się wśród aspektów ocenionych negatywnie przez mieszkańców biorących udział w badaniu.

Wykres 5. Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem gminy Żabno?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Powyższy wykres przedstawia ranking zalet, mocnych stron gminy Żabno według wskazań grupy mieszkańców biorących udział w badaniu. Wśród największych zalet mieszkańcy gminy w pierwszym rzędzie wymieniali jej położenie, następnie skomunikowanie z regionem oraz ciszę i spokój. Mieszkańcy chwalili także atrakcyjne turystycznie tereny, zabytki i historię, poziom bezpieczeństwa publicznego, a także wartościowe społeczeństwo. Są to aspekty, które z pewnością warto wziąć pod uwagę prowadząc działania promocyjne gminy.

Wykres 6. Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną gminy Żabno?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Powyższy wykres przedstawia ranking wad, słabych stron gminy Żabno według wskazań grupy mieszkańców. W pierwszym rzędzie wymieniano sprawy dotyczące funkcjonowania władz lokalnych, wskazując na niekompetencje władz gminy i urzędników oraz pomijanie potrzeb mieszkańców i słabą komunikację władz z mieszkańcami. Taka ocena może być wynikiem braku należytego dialogu z mieszkańcami, choć z drugiej strony istnieje prawdopodobieństwo, iż przedłużający się stan zagrożenia epidemiologicznego i przymusowe ograniczenie dostępu do budynków władz i urzędów miało wpływ na taką opinię wśród badanych. W następnej kolejności wymieniano stan dróg, chodników oraz oświetlenia, mimo iż w pytaniu dotyczącym oceny stanu/dostępności aspekty te znajdowały się w wymiarze ocen pozytywnych. Rozbieżność może wynikać ze zróżnicowanego stanu dróg i chodników w różnych częściach gminy. W tym pytaniu również wskazano na kwestie dotyczące braku atrakcyjnych miejsc pracy oraz niezadowalającego stanu i dostępu do opieki zdrowotnej, a także słabo rozwiniętą komunikację miejską. Są to typowe dolegliwości, na jakie zwracają uwagę mieszkańcy gmin w Polsce o zbliżonej powierzchni i podobnym profilu demograficznym. Niemniej podczas przygotowywania programów w ramach działalności samorządu watro wziąć pod uwagę kwestie wskazane przez mieszkańców gminy jako wady, słabe strony, szczególnie w kontekście dialogu z mieszkańcami.

Wykres 7. Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w gminie Żabno żyło się lepiej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Powyższy wykres przedstawia opinie mieszkańców na temat tego, co należałoby zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w gminie Żabno żyło się lepiej. Zdaniem mieszkańców w pierwszym rzędzie należałoby podjąć działania nakierowane na rozwój infrastruktury technicznej, stworzenie nowych miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz poprawę stanu infrastruktury drogowej. Wymieniano także sprawy dotyczące ściągnięcia dużych inwestycji, zakładów pracy dających miejsca pracy, budowę miejsc spotkań (np. kino, kręgielnia) oraz, po raz kolejny, wskazywano na ścieżki rowerowe. Również i w tym pytaniu pojawiły się kwestie dotyczące uwzględnienia sołectw w realizowanych planach, dostępu do służby zdrowia oraz do transportu publicznego. Podczas przygotowywania programów w ramach działalności samorządu z pewnością watro wziąć pod uwagę kwestie wskazane przez mieszkańców gminy.

Wykres 8. Proszę wskazać obszary, które w najbliższych 5 latach w gminie Żabno powinny zostać w pierwszej kolejności poprawione

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych, n=519

Powyższy wykres przedstawia elementy związane z funkcjonowaniem gminy Żabno, które w najbliższych 5 latach powinny zostać poprawione w pierwszej kolejności według wskazań mieszkańców biorących udział w badaniu. W pierwszym rzędzie wskazywano na zwiększenie liczby ścieżek rowerowych, następnie stan dróg oraz dostępność transportu publicznego. Także po raz kolejny pojawiły się głosy dotyczące możliwości znalezienia zatrudnienia jak i dostępu do służby zdrowia.

Z kolei za najmniej istotne ankietowani uznali dostępność miejsc usługowych i handlu, jakość oferty i programów kierowanych do seniorów oraz ochronę zabytków i dziedzictwa kulturowego. Rzeczywiście kwestie te, poza programami dla seniorów, były wskazywane jako pozytywne aspekty wpływające korzystnie na jakość życia w gminie. W odniesieniu do oferty i programów kierowanych do seniorów należy wziąć pod uwagę, że wśród wszystkich ankietowanych seniorzy stanowili tylko 2% badanych, zatem istnieje domniemanie, że jest to znacznie niedoszacowany odsetek odpowiedzi, szczególnie biorąc pod uwagę ogólnopolski trend dotyczący starzenia się społeczeństwa.

Załącznik nr 2 Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego

Mapa:
Mapy ryzyka powodziowego
1:25000
Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)
Dąbrowa Tarnowska
Żabno
Radłów
Tarnów
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW
klasy użytkowania terenu:
tereny zabudowy mieszkaniowej
tereny przemysłowe
tereny komunikacyjne
lasy
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
grunty orne i uprawy trwałe
użytki zielone
tereny pozostałe
wody powierzchniowe
zakłady przemysłowe:
instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
o kategorii działalności:
przemysł energetyczny
produkcja i obróbka metali
przemysł mineralny
przemysł chemiczny
gospodarka odpadami
inne rodzaje działalności
budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego (głębokość wody w m):
≤ 2,0
>2,0
budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego (głębokość wody w m):
≤ 2,0
>2,0
wartość potencjalnych strat powodziowych [ziom²]
obszary, dla których nie oblicza się strat
≤ 1
2 - 50
51 - 150
151 - 300
301 - 600
> 600
granica gminy Żabno
© 2018 Wody Polskie, Wszystkie prawa zastrzeżone.

Mapa:

Mapy zagrożenia powodziowego

1:25000

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie, Wszystkie prawa zastrzeżone.

Mapa:

Mapy zagrożenia powodziowego

1:25000

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie, Wszystkie prawa zastrzeżone.